

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesül-
vésutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Vasárnap, május 28.

Elfoglaltuk

Arsiero egyik pánccélerődjét.

(Mlaker Albin hadnagy hőstette.)

Budapest, május 27. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Orosz hadszíntér:

Nincs újabb esemény.

Olasz hadszíntér:

Az Arsiero erődítmény-csoporthoz tartozó „Cassa-Ratti” pánccél védmű és a Barcarola-tól közvetlenül délnyugatra levő utelzáró erőd kezelmék közt van. Mlaker Albin, a tizennégyes számú utász-zászlóalj hadnagya, katonáival a mindkét részről erre a pontra intézett heves tüzelés dacára behatolt az erődbe, elfogta az ellenség utászait, akik az erődöt robbantani akarták és három sértetlen nehéz pánccél tartsékot és két könnyű löveget zsákmányolt. Asiagotól északra csapataink birtokukba kerítették a Monte Moschicet. A Sugana völgytől délre fekvő határszéli hegyháton csapataink a Cima Raorára hatoltak elő. A támadás területén zsákmányolt lövegek száma két-száznyolcvannégyre emelkedett.

A Monte Sietnél és Arnnél visszavetettük az ellenség támadásait.

Délkeleti hadszíntér:

Az olaszok Ferrasnál megkísérelték, hogy a Vojusa északi partján fekvő községekben sarcoljanak, de járőreink elűzték őket. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Németek sikerei

Douaumonttól délre.

Berlin, május 27. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A Labasse csatornától északra egyik járőrünk Festubertnél benyomult az ellenséges állásokba, ott foglyokat ejtett és veszteség nélkül tért vissza. Az Argonnokban élénk aknaharc volt, amelyben az ellenség árkait nagyobb szélességben szétromboltuk. A franciák néhány foglyon kívül számos halottat és sebesültet vesztek. A Maas baloldalán a franciák éjtől kezdve heves támadásokat intéztek Cumeres ellen. Átmenetileg sikerült nekik a falu ueli szegletébe benyomulni, de kiszorítottuk őket és ötvenhárom embert el-
fogtunk. A Maas jobb oldalán sikerült a Thalamont erdő déli széléig előrenyomulni. A franciáknak ez ellen megkísérelt támadásait, tüzérségi tüzünk csirájában eltoj-
totta. A Douaumont erődtől délre ujonnan elfoglalt állásaink ellen intézett két ellenséges támadás teljesen megfiúsult. Az erődtől délre és délnyugatra lelojtot harcokban május huszoneketediké óta meggyennyelo-

tisztet és egyezerkilencszáz-negyvenhárom löny legénységet szállítottunk be.

Keleti hadszíntér:

Kekkautól délre egy sikeres jár-
órvallalkozásunk alkalmával néhány foglyot ejtettünk.

Balkán hadszíntér:

Nincs változás. Legfelsőbb had-
vezetőség. (Miniszterelnökség sajtó-
osztálya.)

Részvények.

Arad, május 27.

„Egy héttel ezelett a földbirto-
kosok és a háztulajdonosok jö-
vendő reményeiről, a varható er-
tek emelkedéséről meitőztatott irni.
Hat a papírok? (Töredék a ve-
zérékkiróhoz intézett levélből.)

A kérdésre nehéz válaszolni, ép
ugy, mint az olyan orvosnak, akitől
a beteg hozzátartozói lenetőleg ked-
vező választ varnak. Nehéz — és ép
véletlenül ma nehéz, amikor egy
közjegyzői árverésen erősen háborus
árfolyamon keltek el a különböző
részvények.

Visszajönnek-e azok a derűs idők,
amikor tőzsde- és árfolyam-jegyző
lap nélkül is öt, tíz- és husz koro-
nákkal ugrottak az aradi részvények
az egyik napról a másikra, sőt dél-
előtről délutánra? Amikor — talán
szabad ezzel a kifejezéssel élni, —
nem volt semmi röstelni való abban,
ha valakinek részvénye van és nem
tartozott a ritkaságok közé, ha valaki
részvények árfolyam-növekedéséből
annyt keresett, mint a mennyit ma
sértésekkel lehet elérni?

Annyi kétségtelen, hogy nagyon
rövid idő alatt aligha. A fővárosban
nem bírták ki az emberek börze
nélkül, a vidéken azonban még szü-
netelhet az értékpapírspekuláció, —
ugy a beteg, mint az egészséges és
indokolt spekuláció. A betektetési
kedvet teljesen és pazarul kielégítik
a hadikölcsönök, és ezekkel sem a
jövedelmezőség és legkevésbé a bizton-
ság és pupilitás tekintetében nem
versenyezhetnek a legszilárdabb pénz-
intézeti részvények. De ha nem is
lenne így, a spekulációnak alapja se
lenne. Köztudomásu, hogy ugyszól-
ván valamennyi banknak tulsok he-
verő pénze van, a melyeket nem tud
kedvezően kihelyezni, a melyekre
tehát többnyire ráfizet. A konjunkt-
ralis üzletek jövedelme a főváros-

ban kivétel, a vidéken pedig merő-
ben ismeretlen. Nem lehet tehát szá-
mitani arra, hogy a bankok nagyobb
osztalékokat fognak fizetni, a felesleges
tőkék pedig azt is természetessé te-
szik, hogy egyelőre tőkeemelésre,
tehát a részvények tulajdonjogának
másoldalu kihasználására kilátás
nem lehet. Nem lehet tehát a rész-
vényvásárlásra semminő inger, ha-
csak az az egy, hogy a piacra ke-
rülő papirokat olcsón lehet meg-
kapni.

Vajjon meddig lesz ez így? A
pénzpiacok prófétái egyben megegyez-
nek: a háboru után pénzszüke fog
bekövetkezni. A tőkét, akármily
nagy mértékben halmozódnak azok
fól a háboru alatt, a békekötés után
mohón fogják felszívni az államhi-
telnek a hadikölcsönnel ki nem elé-
gített igényei, a törvényhatóságok-
nak, vasutaknak és más köztestüle-
teknek szükségletei, a köz- és ma-
gán vállalkozásnak az az ezer pihenő
és ujonnan születő terve, amelyek
megvalósításárára a háboru alatt nem
lehet szó. A háboru pusztításainak
helyreállítása, a földvásárló kedv ki-
elégítése, az építkezési alkalmak és
lehetőségek kihasználása, a kimerült
készletek pótlása, a megcsökkenett üze-
mek újratölvétele, — mindehhez pénz
kell. Magában az is pénzszükségletet
fog teremteni, hogy a nagy hasznok,
amelyek a háborus üzleteknél egyik
napról a másikra jelentkeznek, meg
fognak szünni; — ahhoz tehát, hogy
valamely vállalkozás olyan haszon-
nal járjon, mint ma, tizszer, huszszor
annyi tőkebetektetés lesz szükséges,
mint ma.

A pénz tehát megszűkül és drága
lesz. És ha a pénz kevés lesz és
drága, akkor az emberek, akik a
vállalkozáshoz is kevés és drága
pénzt kaphatnak, részvényt fognak

vásárolni, amely többnyire öt, jó esetben hat százalékos kamatoztatást biztosít? Igen. Mert a pénzintézeteknek mégis a magas kamatok szerzik meg a nagyobb jövedelmet és ez a nagyobb jövedelem mégis növeli a részvény jövedelmét és értékét. És a pénzülszükséglet fokozása ösztönzi az intézeteket arra, hogy tőkájukat emeljék, amikor megint a részvényes vagy kihasználja, vagy pedig jól értékesítheti az elővételi jogot. És ha ez a két körülmény jó hasznót ígér, akkor a részvényvásárlásra ép úgy akad pénz, mint minden más jó üzletre.

Nem esik számításra kívül, hogy az a rezerváltóság, amelyet a pénzintézetek a háború alatt az osztalék kimerésénél saját jószántukból, de felsőbb nyomásra is követtek, többek között mindenütt növelte a belső tartalékokat. Az is kétségtelen már, hogy a háborús veszteségek, amelyekre az egyik bank kevésbé, a másik jobban berendezkedett, valami nagy dimenziókat nem fog ölteni. Valamit számít az is, hogy három évig új alapítások nem lesznek s ha a vidéken leteleplő fővárosi bankfiókok a versengést elevebbé teszik is, ez

a versengés csak hasznos lesz az üzleti életre, de magukra a pénzintézetekre, amelyek már-már tulságosan szerelmesek voltak a maguk konzervatívizmusa és azt a szélsőségbe vitték.

... Mindezek nem vigasztalások akarnak lenni bánatos és lombardkölesönökkel is beanyazott részvénybirtokosokra. A tájdatmas tapasztalatok hatása bizonyára meg fog maradni egy ideig és a könnyű, kevés fedezetet adó kezek részvényvásárlása szünetelni fog, ami csak egészségessé teszi a piacot. Minden jel arra mutat, hogy a részvények meg fognak izmosodni. Amikor pedig majd nem lenet se zsirral, se rizszel, szappannal, kávéval, kölessel, szarvasmarnával és egyébekkel spekulálni, akkor divatba jön újra a spekulációnak természetesebb anyaga: a részvény. Akik pedig nenezen tudják bevárni, amíg ez az idő bekövetkezik, — azok sziveskedjenek a békeakció siettetése céljából Woodrow Wilhoz urnoz fordulni, az Egyesült Államok elnökéhez, Washington, Fehér Haz.

dást kötöttem, a közérdek ellen abszolúte nem vétettem, sőt ellenkezőleg, hasznos dolgot műveltem az Osztrák-Magyar Bank aranykészletének megóvása szempontjából. Az Osztrák-Magyar Bankkal kötött megállapodás éltetése céljából, gazdaszszonyommal együtt a múlt év november havában elutaztam és magammal vittem aranyaimat. Az volt a célom, hogy Németországban át Hollandiába megyek. 1915. november tizenharmadikán, mikor az Osztrák-Magyar Bankkal a megállapodást megkötöttem, Németországban aranykiviteli és átviteli tilalom még nem volt kibocsátva és az Osztrák-Magyar Banknak sem volt még tudomása arról, hogy Németországban ilyen tilalmat szándékoznak elrendelni. Elutazásom előtt óvatosságból a hadiposti német konzulátusnál is érdeklődtem, ott is egy értesítést kaptam, hogy ilyen tilalom még nemcsak kibocsátva és a konzulátusnál is helyeselték az Osztrák-Magyar Bankkal kötött megállapodásomat. Ilyen körülmények között nyugodtan utnak indultam. Utazásom közben szerencsétlenségemre kibocsátották Németországban az említett tilalmi rendeletet. Mivel az arany-
nak vitele a podgyász magánául fogva nagyon sok kellemetlenséggel járt, a készletnek egy részét Hannoverben visszahagytam és a készletnek csak másik részével utaztam a német-holland határig, Betheimig.

Itt szabályszertlen bemutatam aranyaimat a német határvámőrhatalóságnak, mire a hatóság értesített, hogy épen ma lépett életbe a kiviteli tilalom, ennek következtében utaztam vissza aranyaimmal Berlinbe, ahol arra való tekintettel, hogy köstem és az Osztrák-Magyar Bank között megállapodás van, bizonyára meg fogom kapni a német kormánytól a kiviteli engedélyt. Én tényleg visszautaztam. Utközben kiszálltam Hannoverben és elmentem a szállodába, hogy a safe depositban elhelyezett aranyaimat a szállodástól áivegyem. Mikor Berlinből Bentheim felé utaztam és Hannoverben kiszálltam, hogy az arany egy részét a szállodásnál hagyjam, mindössze csak egy órai időm volt erre. Sietségemben utleveletem és gazdaszszonyom utlevelét elfelejtöttem a hotelben megmutatni. A gazdaszszonyom a szállodás és személyzet előtt magyarul beszélt volam. Ez gyanusnak tűnt fel a szállótulajdonos előtt, aki oroszoknak nézett bennünket és gyanuja csak növekedett, amikor az aranykészletet elhelyeztem nála.

— Az esetről jelentést tett a rendőrségnek és a hannoveri Generalkommandónak. Bentheimből visszafelé jövet, amikor a pénzemet át akartam venni, a szállodás értesítette a rendőrséget, hogy itt vagyok. Erre megjelent a Generalkommandó képviselőjében egy kapitány és engem és gazdaszszonyomat ideiglenes katonai őrizet alá vett és pedig kémkedés és hazaárulás gyanuja címén, annak ellenére, hogy irataimból nyomban kétségtelen volt a gyanu láptalansága. Utlevelemből kitűnt, hogy én Hollandiában és Svájcban utazásokat tettem, ami még gyanusabbá tette esetemet. A Generalkommandó az összes nyomozást indított és svájci és hollandiai német konzulokat is megbizta a kutatással. Egy hónapig volunk katonai őrizet alatt. Ekkor szabadon bocsátottak bennünket, de a Generalkommandó áttette az iratokat az ügyesszágues, hogy az ügyben indítsa meg a vizsgálatot. Ez az eljárás hónapotig tartott és ez idő alatt Németországban kellett maradnunk. A háborús viszonyokra és Németországgal való szövetségi viszonyunkra való tekintettel ez ügyben további közleményeket most nem óhajtok tenni.

Markbreit Gyula dr. aranyüzletéről.

(A volt képviselőt oroszok nézték Hannoverben.)

Ar. Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, május 27.

Emlékeztet még, hogy Markbreit Gyula dr. földbirtokosnak, volt országgyűlési képviselőnek milyen kellemetlen kalandja volt az ősszel a német-holland határon. Markbreit a háború kitörése után nagymennyiségű aranykészletet gyűjtött, amelyet Hollandiában akart értékesíteni. Gazdaszszonyával utazott el Hollandia felé. Bóronókben vitték az aranyakat. Bentheim határállomásnál a német katonai hatóság feltartóztatta a volt képviselőt és arra utasította, hogy utazzék vissza Berlinbe és kérjen a német kormánytól aranykiviteli engedélyt. Hannoverben gyanuba keveredett Markbreit és gazdaszszonya, a német katonai hatóság hazaárulás és kémkedés gyanuja miatt fogságba vevette őket, majd a polgári hatósághoz tepte át ügyüket. Csak néhány nappal eelőtt állapították meg, hogy teljesen ártatlanok, szabadiábra helyezték mind a kettőjüket és hazautazhattak Budapestre.

Egy fővárosi hírlapíró ma feikerezte Markbreit Gyulát és megkérte, mondja el német-országi kalandjait.

— A háború kitörése óta — mondta a volt képviselő — az összes hadviselő államok papírpénzének értékével szemközt, valamint az arany értékével szemközt mindinkább esőkenni kezdett. Ennek folytán én vagyoni érdekeim biztosítása szempontjából ingó vagyonom egy jelentékeny részéért bankoknál és egyéb uton fokozatosan nagymennyiségű aranyat vásároltam. Az aranyért természetesen olyan árat kellett fizetnem, amely a normális aranyértéket tetemesen felülmultha. Tavaly május óta katonai és politikai helyzetünk mindinkább javult kezdett, ennélfogva tekintettel arra, hogy aranyainkban igen nagy nem kamatozó holt tőke volt befektetve, — elhatároztam, hogy aranykészletem nagyobb részétől megválok. Az

aranyomat ugyan könnyen eladhattam volna bankoknak, vagy magánosoknak, én azonban azt akartam, hogy aranyaim értékesítésénél ne csak az én magánérdekeim óvassanak meg, hanem a közérdek is teljes mérvben érvényesülhessen. E célból felmentem Bécsbe az Osztrák-Magyar Bankhoz és aranyaim értékesítése felől tárgyaltam a bank vezető embereivel. Az Osztrák-Magyar Bank alapszabályainál fogva csakis az ugynevezett törvényes normális értékben vehette volna meg pénzem, vagyis, például egy husz koronás aranyért husz koronánál magasabb árat nem adhatott volna. Ilyen áron pedig azért nem adhattam, mert az általam fizetett ár ennél a normális árnál sokkal magasabb volt.

— Erre való tekintettel az arany értékesítésére nézve kötöttem és az Osztrák-Magyar Bank között 1915. november tizenharmadikán egy olyan megállapodás jött létre, amelynek következtében jogos magánérdekeimen kívül az Osztrák-Magyar Banknak és így tehát a monarchiának gazdasági érdekei is a legteljesebb mérvben érvényesülhettek. E megállapodás értelmében ugyanis a bank beleegyezett abba, hogy aranyomat Németországban át Hollandiába kivihassem és ott eladhassem azmal a feltétellel és annak ellenében, hogy az aranyaim eladása folytán általam vételiárként szerzendő hollandi pénzkövetelést, vagyis holland devizát az Osztrák-Magyar Banknak eladtam, illetve rendelkezésére bocsájtottam. Köztudomásu, hogy úgy az osztrák-magyar, mint a német kormány Hollandiából számos szükségleti cikkeket szerz be, amelyekért aranyat, vagy pedig holland papírpénzt fizet. A papírpénznek, illetve holland devizának az árfolyama a mi papírpénzünk normális árfolyamával szemközt körülbelül hetven százalékkal emelkedett. Az Osztrák-Magyar Bank asáttal, hogy a megállapodás értelmében mintegy százötvenezer holland forintnyi holland deviza birtokába jut, megkíméltetik attól, hogy ennek az összegnek megfelelő arannyal fizessen, illetve csökkentse aranyállományát.

— Ebből folyólag nyilvánvaló, hogy amikor az Osztrák-Magyar Bankkal megállapo-

LEGÚJABB.

Szüksül a vas gyűrű Arsieró körül.

— Reggel 3 órakor érkezett telefonteleponjelentés. —

Budapest. A Pester Lloydnak jelentik a főhadiszállásról: Csapatunk vas zára Arsieró körül mindinkább szűkül. A Monte Cimone rohammal való elfoglalásával nemcsak Arsierót tartjuk tűz alatt, hanem a záróerődöket is, különösen a Barcarólától dél felé fekvőt. A gráci hadtest ma is szép sikereket aratott. Elfoglalta az 1561 méter magas Monte Missiechöt és ezáltal csapataink a belső várhoz közelebb jutottak. Asiagó körül a Sugana völgyben csapataink támadása erélyesen halad előre. A Cima Maóra elfoglalása következtében a dél felé vezető völgyet tűz alatt tartjuk.

Budapestről telefonálta tudósítónk: A Pester Lloyd katonai szakértője, Hueber kapitány holnap többek között a következőket írja: Az olaszok helyzete Arsierónál jellemzően van vasárkarunk mai jelentésében; egy magyar-osztrák utászcsapat egy bátor hadnagya vezetésével abban a pillanaton hatolt be győzelmesen a Casa Ratti erődbe, amidőn az ellenség ép azon volt, hogy légberöpítse a művet. Mialatt hadnagya ebben megakadályozta őket és kényszerítette az erődöt elpusztulatlanul átengedni. Jellemző, hogy az olaszok már azon a ponton vannak, hogy Arsieró körül épült erődítményeket a levágóba ropítsák, amivel világosan és félremagyarázhatatlanul dokumentálják tehetetlenségüket, hogy a várat tovább tartják. Arsieró eleste néhány nap,

vagy csak néhány óra kérdése. Arsieróból Schioba egy vasut vezet. Ez képezi a déli vidék határát és ettől nem messze már a siklás van. Arsieró várhoz egy nehéz darabon közelebb jutottunk és ha nem tudnánk, hogy a közben levő sziklaóriások körül heves harcok folynak, akkor az eredményből azt kellene hinnünk, hogy derék hegyi katonáink közül néhányan egyszerűen átsétáltak ezeken az óriási sziklákon.

Luganó. Az összes olasz lapok újból tesztöntják a közönseget, hogy az óriási olasz veszteségekről elterjedt híreknek ne adjon hitelt és bizalommal várja meg az eseményeket. Ezek a felhívások világosan bizonyítják, hogy az egész Olaszországban rosszabbodott a hangulat. Több lap arra is figyelmezteti a közönseget, hogy hosszú és nehéz harc előtt áll Itália. A Tribuna arra emlékeztet, hogy a magyarok és osztrákok sem veszítették el a fejüket, amidőn az oroszok majdnem az egész Galiciát megszállva tartották. A klerikális Italia a következőket írja:

— Nem lenne meitő Olaszországhoz, ha a jelen pillanat rendkívül komoly-ságát eltitkolnák. Meg igen nagy és tájélatmas meglepetésekre lehetünk elkészülve. — Jellemző, hogy a cenzura végre megengedte neki a lapoknak, hogy az olasz hadseregnek néhány ezer embere fogságba esett és néhány tucat agyút zsakmányoltunk.

Világbeke

a világháborúban.

(Wilson akciójára várja a pillanatot.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, május 27.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung jelentí Newyorkból: Az európai kommentárokból kiderült, hogy Wilson elnök beszédét Európában némileg félreértették. Wilson elnök szombaton egy beszédben világosan fogja körvonalazni magatartását. Az elnök a beszédet az új békeháza előtt tartja, melyet azért alakítottak, hogy a háború után a világbékét megszilárdítsák. A elnök beszédében ki fogja jelenteni, hogy a semlegesek intervenciója csak is a hadviselő katonák beleszólásával lehet létre és a tárgyalásokon az egész világ, nem pedig csak bizonyos nemzetesopontok érdekeit kell, hogy megvitatassák.

Egy képviselő, aki az elnökkel beszélgetést folytatott, kijelentette, hogy jelenleg nincs kilátásban még a békeközvetítés megkezdése, de Wilson azonnal cselekedni fog, minelyt a kedvező pillanat elérkezik.

Washington. Reuter-jelentés: A Békeháza létesítése érdekében tartott első ülést kétezer ember jelenlétében tartották meg. Az ülésen részt vettek az egyetemek képviselői, a kereskedők, munkások és a politikusok. Az ülésen a tanácskozások tisztára akadémiikus jellegűek voltak. A jelenlevők között ott volt Taft és a hadügyi államtitkar is. Wilson elnök szombaton tart beszédet.

Berlin. A Vossische Zeitung amsterdami tudósítója táviratozza: Londoni bizalmi emberem jelenti, hogy egész Anglia feszült figyelemmel kíséri a német birodalmi kancellár és Grey beszédeit. A beszédeket nagyon komolyan megvitatják és a Londonba érkező páriai jelentések egyértelműen azt bizonyítják, hogy Franciaország bizonyos körök Angliával szemben egyáltalában nem titkolják érzelmeiket. A francia hadvezetőség tisztí körökből eredő békenyilatkozatok következtében minden tiszttel tudatta, hogy Franciaország békeje fölött maga fog határozni, nem pedig Anglia. Franciaország csak akkor fog a bekérő tárgyalni Németországgal, hogyha német részről ilyen értelmű kérést intéznek hozzá. A francia hadvezetőség tudatta a tisztakkal, hogy az a kívánsága, hogy erről a felfogásról az egész hadsereg tudomást szerezzen.

Amsterdam. A tegnap reggel ideérkezett angol lapok szerint Angliában tiós a béke lehetőségéről beszélni. Egy lap sem írhat arról, ami jelenleg az egész világon vita tárgya. Csak Wilson béke beszédét közölhetek a lapok minden kommentár nélkül.

A Kereskedelmi Bank aradi fiókja. Budapestről telefonálta tudósítónk: A Magyar Párvirati Iroda jelenti: A Magyar Kereskedelmi Bank üzleti ügyforgalmának állandó növekedése következtében vidéki fiókhálózatát újabban ismét kibővíté és Arad városában és megyében, valamint annak körzetében fennálló osztrákotételei közvetlen ápolása és fejlesztése érdekében a legközelebb Aradon, az Andrássy-tér 14. szám alatt fiókot nyit.

Igazságos mérleg.

— A negyedik hadikölcsön sikere. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 27.

Vegyük úgy, amint hozzávetőleg állapítjuk meg, hogy a negyedik hadikölcsön 1700 millió körül van. Még ha a végleges összeg is ebben az eredményben rögződik meg, állítjuk, hogy a harmadik hadikölcsön semmiben sem hatványítja el az utolsó sikerét. Mert az előző és a mostani eredménye között mutatkozó különbség sem a teljesítő képesség, sem a lelkesedés megerősítésének a következménye, hanem olyan körülmények természetes eredője, amelyeket előreláttunk s amelyeknek hatását már az aláírás kezdetén csaknem számszerűleg meg lehetett állapítani.

Először is a hadikölcsönre mozgósítható összegekből igen nagy százalékot lekötötték a tavaszi munkálatok. Ez a százalék időközben még azzal is emelkedett, hogy a sok eső hátráltatta a gazdasági tevékenységet s a mulasztások utóbb csak fokozott, tehát jóval költségesebb erőfeszítéssel voltak pótolhatók. Valamivel drágultak a munkálatok is, amit megmagyaráznak az újabb bevonulások. Mindez vesztesége ugyan a hadikölcsönnek, de mert természetünk biztosítására fordított, a hadikölcsönnel ez is teljesen egyenrangú befektetés.

Es ott vannak éppen az aláírási időre elrendelt újabb sorozatok és bevonulások, amivel százszázalékos vonattak el a polgári munkától. Ezeknek pénze és energiája a harmadik hadikölcsönél még teljes mértékben érvényesülhetett, de a negyediknél már nem volt számításba vehető. Azonban itt ugyanakkor az értékkel megszaporodott fegyveres erőnk s így általa az ország teljesítő képessége és lelkesedése legalább is a régi színvonalon maradt.

Most mindössze annak a megrovásnak jogosságát ismerhetjük el, hogy mindég akadnak olyanok, akik ezuttal sem jegyestek. Amilyen mélyen tájáljuk, ép oly szigorúan ostorozzuk is ezt a hazafiatlanságot. De visszaesésnek nem jele ez sem, hiszen találkoztunk ezzel már előbb is. Sőt, ha igazságosak akarunk lenni, ezen a téren határozott javulást konstatálnunk. Az aláírási íveken egész tekintélyes szám az új nevek és a főfelé korrigált jegyzési összegek is sűrűen jelentkeztek.

A negyedik hadikölcsön mérlegét tehát büszke meglepedéssel vehetjük tudomásul. Becsületére válik a nemzetnek, hogy a mi gazdasági összeroppanásunkhoz fűzött reménykedésükért immár negyedikben is ilyen keservesen megleckéztette ellenségeinket és hogy ismét ennyire meggyőzően dokumentálta a végleges diadalra irányuló rendületlen akaratunkat és a hozzá való gazdasági erőt.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi zenekedvelők egyesülete választmányi ülést tart 1916. június hó 4-én (vasárnap) délelőtt 11 órakor a városi zeneiskola helyiségében, (Battyány-utca 26. sz.) melyre a választmány minden tagját ez uton is tisztelettel meghívja az elnökség. Tárgyszorokból: 1. Institoris K. elnök halála következtében szükséges intézkedések. 2. Két rendbeli nagy zenemű gyűjtemény ajándék átvétele. 3. A zeneiskola záróvizsgálata. 4. Jelentések a zeneiskola és határozatok a jövőre vonatkozólag.

Főszolgabíró meggyanusító lelkész.

(A zarádnádasi áttérések epilógusa.)

Arad, május 27.

Évek óta husódó pert tárgyalt ma az aradi királyi törvényszék büntető tanácsa. A vádlott Popovics Valér zarádnádasi görögkeleti román lelkész volt, akit az ügyészség hivatalból üldözendő rágalmazás vétségével vádolt.

Az ügyészség vádemelésének előzményei a következők voltak: Zarádnádas községben 1895-ben tömegesen tértek át az ottani görögkeleti románok a görög katolikus vallásra, úgy, hogy 1899-ben megalakult Zarádnádason a görög katolikus egyházközség. Az áttéréseket azonban az akkori görög keleti román lelkész nem vezette be anyakönyvébe, dacára annak, hogy az áttértek jegyzékét a ternovai főszolgabíró megküldötte a görög keleti román lelkésznek. A görög keleti román lelkészek az áttért híveket ezentul is úgy kezelték, mintha azok még mindig saját egyházukba tartoznának.

A görög keleti lelkészek ezen eljárása miatt 1912-ben Hanthó Jenő dr. ternovai főszolgabíró elűt panaszt emelt a zarádnádasi görög katolikus lelkész. Az ügyet akkoriban felterjesztették a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, aki vizsgálatot rendelt el, majd utasította a főszolgabíró, hogy az 1899 évi összeírás alapul vétele mellett a felekezeti anyakönyv rendezése dolgában hozzon határozatot. Hanthó Jenő főszolgabíró a rendelkezést teljesítve meghozta a határozatot, amelyben kimondotta, hogy azok, akik az 1899. évi összeírásban, mint görög katolikusok vannak felvéve, mindannyian görög katolikus vallásúak, mert egyikük sem tért időközben vissza a görög keleti román vallásra. Ezt a határozatot a főszolgabíró megküldötte a görög keleti egyháznak és megküldötte a kultuszminiszternek, aki azt jóvá is hagyta.

Ezután történt, hogy egy Csobán Athanáz nevű szintén áttért zarádnádasi lakos részére Popovics Valér zarádnádasi görög keleti lelkész anyakönyvi kivonatot állított ki, melyben Csobánt görög keleti román vallásúnak minősítette és záradékkal a következő szavakat írta:

— A nevezett vallása a mai napig görög keleti román. Az olyan iratok, melyekben más vallásúnak volna kitüntetve, hamis adatokból kerültek ki.

Vagyis ezzel a lelkész a főszolgabíró által hozott határozatra, melyet a kultuszminiszter jóváhagyott, azt állította, hogy az hamis adatok alapján van hozva. Ezért hivatalból megindult a lelkész ellen az eljárás. A törvényszék már több ízben tárgyalta ezt az ügyet, de minden tárgyalást elnapolt.

Az előbbi tárgyalások során kiderült, hogy az a jegyzék, amely az áttértek neveit tartalmazta nem volt pontos, mert olyanok is voltak benne, akik nem akartak áttérni, sőt teivoliak véve a jegyzékben elhunyt egyének nevei is. A mai tárgyaláson a bíróság több tanút hallgatott ki, akiknek nevei szintén szerepeltek a jegyzékben és akik a bíróság előtt kijelentették, hogy nem tértek át a görög katolikus vallásra.

A tanúk kihallgatása után került a sor a perbeszédre. Gyene Zoltán dr. királyi ügyész vád és Trutia Péter védbeszéde után a bíróság későn délután ítélelhozatalra vonult

vissza, majd pár perc múlva Lehman Viktor törvényszéki bíró, a tárgyalás elnöke kihirdette az ítéletet, mely szerint Popovics Valér a bíróság 240 korona pénzbüntetésre ítélte. A bíróság az ítélet indoklásában kimondotta, hogy annak ellenére, hogy az áttérések körül tévedések történtek, a lelkész inkriminált megjegyzése gyanusítást tartalmaz s ezért kellett elmarasztalni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Cabaret és operette társulat a Nyári Szinköröen. Junius nő 3. és 4-ikére, szombat és vasárnapra a színtársulat szerződött a budapesti Royal Orfeum tagjaiból alakult társaságot. Az előadások szombaton este 7 és fél, 9 és fél órakor, vasárnap 3 és fél, 7 és fél, 9 és fél órakor lesznek. Szíre kerül a 8 fejt ember, operette szkecs és cabaret számok előadva Bálint Béla, Faragó Sári, Major Ilonka, Darányi Ernő által. Helyárak a rendes színházi árak lesznek.

* Aradi színészek a háború áldozataiért. A hivatalos kimutatás szerint az aradi színtársulat derekasan kivette a részét a hadi jótékonyaságból. A társulatok által a háborúban elesett hősök özvegyei és árvái javára szedett fillérekből március—április hónapban befizetett a Hadsegélyező Hivatalnak Szendrey Mihály színikazgató Arad 1007-10 korona, Polgár Károly Pozsony 486 korona, Fűredy Béla Pécs 383-16 korona, Palágyi Lajos 167-70 korona, Vigszínház 132-75 korona, Erdélyi Miklós 105-43 korona, Mezei Béla 102 korona. Az aradi társulat tette a legtöbbet az özvegyek és árvák könyeinek felszárítására. Amikor maga is a legnagyobb nehézségekkel küzdve viseli a rettenetes viszonyok súlyát, örömmel ismerjük el áldozatkészségének ezt a nemes megnyilvánulását.

* Az Aradi Zenekonzervatórium növendékei közül következők vizsgáltak, zongorából kitűnő eredménnyel a m. kir. orsz. zeneakadémián. Dömötör Margit, Salgó Piri (10. osztály), Fényes Boriska, Vajda Hajnalka (8. osztály), Békeffy Ilona (5—6. osztály.) Ezenkívül Dömötör Margit, Kohányi Zsuzsanna, Paulik Irma és Vátián Livia kaptak állami tanítónői oklevelet.

* B. Szalay Aranka — Békefi Pál főle zeneintézetben (Szabadság-tér 7. I. emelet) évről vizsgálati hangversenyek június 1., 4. és 12-én lesznek megtartva, az intézet nagyszínházban.

* A mi rezervistáink — vasárnap az Apollóban. Filmnek még olyan sikere nem volt, mint „A mi rezervistáink”-nak. Négy napon át szünetelt a nézőtér előtt vetítette az Apolló-színház a nagystílusú háborús képet, amelynek szépségeivel nem tud betelni az aradi mozibájos közönség. Különösen nagy tetszést vált ki a film ama része, ahol igalmass rohamokat látunk magunk előtt lefolyni. A film határozott főtételként különben megkapóan szépek. A mi rezervistáink-at még vasárnap vetíti az Apolló-színház, hogy azok is részesei lehessenek a grandiózus filmnek, akik hétköznapon nem érnek rá elmenni szórakozni. Hétfőn teljesen új műsor van az Apollóban.

* Amerika leánya! Ez a címe annak az óriási mozifilmnek, amely az eddig alkotott legnagyobbosságsú képeket is fölülmúlja. Védőn eljön az Apolló-színház mutatja be szerdától kezdve a szenzációs filmet.

* A rezervista káder. Lehár zenés háborús slágere legközelebb bemutatásra kerül az Erzsébet-mozgásházban.

* A bűnbánó Magdolna. (Művész-dráma az Urániában.) Finom és megindító részletekben gazdag drámát mutat be a színház, hogy mint a tegnapi katonai tárgyú kép és a hétfeji nagy detektív dráma között egy kis nyugvó pontot nyújtson. A szép Magdaléna története ez a kép. Az a leány, aki művészi tudással meg van áldva, az első siker alkalmával félre taszítja magától hűségos tanítóját és az új csillogó világnak magas forgatagában esik bele. Az új környezetben a leány csakhamar észre veszi, hogy minden csak festett, tettetett és hogy az igazi jó akarat és jó érzés mégis csak a szegény püpos tanítómesternél volt. Új udvarlója kicseréli tőle atyjának zenéi hagyományát és ezzel csapja be a világot. A leány rájön erre a dologra és mint a ki megbánta bűnét, válni készül az élettől. — „A zoldszemű ember” a legkiválóbb detektív-dráma, mely hónapok óta uralja a budapesti színpadok műsorát, legközelebb az Urániában kerül bemutatásra.

* Halálkeringő. (Der Sterberwalzer) szenzációt keltő 4 felvonásos katonai dráma vasárnap kerül bemutatásra az Erzsébet-mozgásházban. Már maga elég garancia a kép kitűnő sikerére az, hogy a felvételt a világhírű bécsi Wiener Kunst-Theater készítette, a főszerepet pedig Garó Anton játssza. — Legközelebb esütörtökön A rongyszedő, Ernste Zsacónival a főszerepben.

Részvények — egy koronáért.

(Értékpapírok árverése.)

Arad, május 27.

Mérsékelt érdeklődés mellett, amit a háborús viszonyok meglehetősen indokoltá tesznek, árverestek el Pálmai Lajos dr. kir. közjegyző irodájában ma délelőtt egy csoport részvényt és egyéb értékpapírt. A papírok J. Deutsch Mór, a nemrég elhunyt aradi kereskedő hagyatékához tartoztak és a vagyon felosztása céljából boosították azokat árverésre. A licitáción mintegy nyolc-tizen vettek részt.

Legnagyobb tételt képviselt az árverésen husz ezer korona névértékű hat százalékos, haddikötésű, 1917-ig lejáratú, 1916-ig törlesztendő Aradmegyei Takarékpénztár, Polgári, Ipar- és Népbank, Általános és Központi Takarékpénztári részvény került eladásra.

Hogy az ilyen árveréseknek mennyire nincsen egységes ármegállapító hatása, mutatja az a különös eset, hogy például a Polgári takarékpénztár részvények ötös darabjait tizenöt koronával olcsóbb egységárak mellett vették meg, mint az egyes darabokat, a nélkül, hogy ennek valami indoka lett volna. Eladtak egy darab Kisjendi takarékpénztári és Békésmegyei takarékpénztári egyesületi részvényt, továbbá több konvertált jelzálog sorsjegyet.

A humor oldalára tartozik, amikor két Aradi Vasipari részvényt hat-hat koronájával, egy-egy Aradhegyaljai motoros vasút és aradi gőztégelyár részvényt egy-egy koronájával vettek meg.

— Milyen idők! — mondta valaki — egy koronaért részvénybirtokos lehet már az ember!

— Azon legalább nem lehet sokat veszíteni, — felelték rá.

Külföldi érték csak egy került az árverésen forgalomba: egy török sorsjegy, amely a szövetséges viszonyra való tekintettel, elég jó árat ért el.

Titokzatos merénylet egy aradmegyei plébános ellen.

(A vén leány gyilkos támadása a mise után.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 27.

Különös merényletről kapott ma értesítést az aradi királyi ügyészség. A gyulavarsándi plébános ellen tegnap reggel gyilkos merényletet követett el egy odaváló öregedő leány, aki a község intelligensebb köreiben otthonos volt. A nő beismerie, hogy megakartta ölni a plébánost, akit azért gyűlölt, mert az a meggyőződése, hogy a lelkess őt ki nem állhatja.

A nem mindennapi bűnesetről a következő tudósításunk számol be:

Tegnap reggel fél nyolckor, amikor az Elek község közelében lévő gyulavarsándi római katolikus templomból a mise után kimentek a hívők, a templom ajtóban álló Ondrader Róza falubeli kalaphölgy merényletet követett el Sztáry Gusztáv, hatvan év körüli plébános ellen. A negyven év felé járó varró- és himzőnő a nála lévő befőttes üvegben lévő marólugot a plébános arcára öntötte, aztán sisakodások között hazatutott. A plébánost a kalapja védte meg attól, hogy igen súlyos sérüléseket nem szenvedett és hogy a szemét nem égette ki a maró folyadék. A plébános, aki hosszabb ideje irányítja a község vallási életét, akit a lakosság ózintón szeret, mindig nagy eskü kalapot szokott hordani és azt rendszerint a szemére huzza. A marólug nagy része így a kalap szélére tolyt és az arcon, meg a nyakon nem súlyos sérüléseket ejtett. A merénylet után a támadó hölgyet a községőrségre vitték, ahová néhány óra múlva megérkezett az orvosi esendőőrparancsnok.

A esendőőrparancsnok először a megtámadott plébánost hallgatta ki, aki a következő kijelentéseket tette:

— A merénylőt személyesen ismerem, de csak néhányszor beszéltem vele. Talán hat esztendője lakik Gyulavarsándon; azelőtt Gyulán lakott és odaváló illetőségű is. Igen sűrűn szokott a templomba járni és általában vallásos nőnek látszott. Nagyon meglepett, amikor egy évvel ezelőtt nyílt levelező lapot küldött, amelyben bejelentette, hogy nagyon vigyázzak magamra, mert merényletet fog ellenem követni. Én bizony nem vigyáztam magamra, mert nem volt miért. Senkit se bántottam életemben. Nem sokára aztán ismét nyílt lapon jelentette ki, hogy a szép gazdaasszony miatt végezni fog velem. Hogy miféle szép gazdaasszonyra célzott, ma sem tudom. Amikor ezek a fenyegetések megismétlődtek, közöltem az esperessel, hogy nem volna-e jó valamit tenni ez ellen? Az esperes azt mondta, hogy mi papok ne törődjünk az ilyen hőbortos teremtésekkel. Így aztán napirendre tértem a dolog fölött. Hogy miért követte el a merényletet ellenem, halvány fogalmam sincs róla.

Az őrmester aztán Ondrader Rózát hallgatta ki. A pisze orru, 35—40 év közötti leány himzővel és varrással tartotta fenn magát és elég jól öltözködött. Kalapot és finom ruhákat hordott és általában külsőleg hasonlított az „urinkához”. A templomot talán egy nap se kerülte el.

Köztulbelül a következő vallomást tette:

— Beismerem, hogy szándékosan követtem el a merényletet a plébános ellen és azt

szerettem volna, ha meghal, vagy legalább is a szeme világát elveszti.

— Miért bántotta a plébánost?

— Az az én titkom, — mondta egykedvűen, aztán hosszas faggatásra elmondta a következőket: En apácák között nevelkedtem és igen vallásos életmódot folytattam. Ébből önként következik, hogy érdeklődöm az egyházi személyek iránt. Vallási szempontból érdeklődtem a mi plébánosunk iránt is, azonban szomorúan tapasztaltam, hogy ő nem törődik ezzel. Egyáltalán rám se akart nézni, került a tekintetemet, a misék alkalmával, amikor a papnak a szentség kivételekor a hívők felé kell fordulni, ő mindenkire nézett, csak én reám nem. Ezt én nem tudtam elviselni és elhatároztam, hogy örökre lezárom azt a szemem, amely engem nem akar látni. Reggel jó erős marólugot főztem otthon és egy befőttes üvegben a templomba vittem. Azt terveztem, hogy a templomban végzek vele, de ott nem tudtam hozzá közel férkőzni és ezért előre kimentem és az ajtóban vártam rá. Sajnálom, hogy nem egészen sikerült a dolog.

A leányt az őrmester nem tartóztatta le.

Szerbek

a szerb pap ellen.

(Hazaárulással vádolt segédlelkész. — A magyarok bizonyították ártatlanságát.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Szeged, május 27.

A szegedi honvéd hadosztálybíróóság négy napig tartó tárgyalás után ma szerb pap bűnperében ítélezett, akit „esküvel fogadott katonai szolgálati kötelesség megszegésére való csábítás” büntetével vádolt a honvédügyészség. Szekulits István harminchat éves felsőitzabai görög-keleti segédlelkész a vádlott, aki két hónapja előzetes letartóztatásban volt a szegedi honvédkerületi fogházban. A vád szerint a pap a múlt év szeptemberében, vagy októberében, közelebből meg nem határozható napon a felsőitzabai piacon est mondta a katonai szemlén alkalmasnak talált és fölavatott Raits István gazdálkodónak:

— Ha a harctérre viszik, ne löjjen az ellenségre, testvéreire, hanem adja meg magát! Ne féljen, nem lesz semmi baj, mert itt nem lesz Magyarország, hanem Szerbia fog uralkodni ezen a földön!

Később pedig, a vád szerint egy vasárnap délután, az ittebeli olvasókörben így szólt volna a négy napi szabadságra hazatért Marinkov Gyóka 7. honvéd pótzászlóaljbeli népfelkelőhöz, többek jelenlétében:

— Lássátok, ez is szabadságra jön haza, ahelyett, hogy biztosítaná az életét!

— Eppen most beszélek ezeknek, — mondta aztán a pap a vád szerint a többiek felé fordulva — hogyan viselkedjenek, ha a harctérre kerülnek. Ne löjjenek az ellenségre, hanem adják meg magukat, ugyanis Szerbia lesz itt az ur!

A vádlott tagadta, hogy mondta volna az inkriminált kifejezéseket. Védekezése szerint a följelentés bosszu műve. Jovanovits György községi jegyző és a felesége haragosai neki, azoktól indult ki a megrágalmazás. A jegyző

ellen pere is van folyamatban rágalmazás miatt. Határrendőrségi detektívok sűrűn jártak a községben, azok előtt bosszúból többen megvádolták hazárulással. Üldözték Felsőitzabán, mert följelentette azokat, akik ki akartak bujni a hadkötelezettség alól. Valóságos szövetség létesült ellens a községben, bosszúból kiküldötték árulónak. Tagadja, hogy valaha is ellenséges érzületet tanúsított volna a magyarsággal szemben. Ot gyermeke — van, azokat magyar nevelítésben részesítette. Akiót indított a hadikötelezők miközben érdekében. Részt vett a vöröskeresztes mozgalmakban.

A hadbíróóság több tanút hallgatott ki, magyarokat és szerb nemzetiségűeket. A magyar tanúk megcáfolták a vádat, a szerb nemzetiségűek vallottak a papjuk ellen. Kihatárolták Hertelendy Ferenc felsőitzabai főszolgabíró, akitnek vallomása szerint a vádlott nem volt a nagyszerb eszmék agítátora, nem izgatott a magyarság ellen.

— Legyen meggyőződve a hadbíróóság, — mondta a főszolgabíró — hogy ha a magyarok összefognak és a szerb pap ártatlanságát hangoztatják, akkor az nem is bírós!

Szántó Adolf dr. orvos, Kokits László tanítónő, Kamplér Albert és Grünwald Zsigmond kereskedők sem igazolták a vádat. Terhelő vallomást tettek ellenben Raits Velimir, Szankov Velimir, Sztóvin Milán, Raits István és Marinkov Gyóka tanúk, valamennyien szerb nemzetiségű földművesek. Papp Tivadar dr. főhadnagy, a pap védőjének kérésére ezeket a görög-keleti vallású parasztokat úgy eskették meg, hogy elbűk tartották a fogadalmat és meggyújtották a gyertyákat. A tanúk letették az esküt terhelő vallomásukra.

A tárgyaláson Pappart Vencel alezredes elnökölt. A tárgyalást Szardahelyi László alezredes-hadbíró vezette, a vádatól Kise Dező dr. főhadnagy-ügyész képviselte, a vádlottat Papp Tivadar dr. főhadnagy védte. Ma délelőtt mondták el a perbeszédet. A vád és védőbeszéd után igen érdekes replikák következtek. Az ügyész a legsúlyosabb büntetés kiszabását kérte, a védő a pap ártatlanságát bizonyította és fölmentést kért.

Végül a vádlott tartott hosszabb beszédet védelmére. Azt hangoztatta, hogy ártatlan, bosszúból keletkezett a vád.

— En hiszem, — mondta elérzékenyült hangon — hogy Drayfus leszek! Azt mondják rám, hogy áruló vagyok, de ki fog derülni ártatlanságom!

Nagy Gergely pápa szavaival fejezte be védekezését: „Szerettem az igazságot, gyűlölttem az igazságtalanságot, ezért kellett száműzetésbe mennem!”

A hadbíróóság tagjai délelőtt tizenegy órakor visszavonultak tanácskozásra. Déltizen két órakor hirdette ki az ítéletet Szardahelyi alezredes-hadbíró. A hadbíróóság a vádnak azon része alól, hogy „ne löjjetek az ellenségre”, fölmentette a vádlottat, arra az inkriminált kifejezésre vonatkozólag, hogy „itt Szerbia lesz az ur”, a hadbíróóság nem tartja magát illetékesnek az ítélezésre és az ítéletet átteszi a nagybecskeraki királyi ügyészséghez.

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyelemébe.

Miután tábori postautalványon az írásbeli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háborúból pénzt küldenek, hogy egyidejűleg külön levelező-lapon jelezzék, hogy az összegük milyen célból küldötték.

Oroszország fél a románoktól.

(Alkalom a nemzeti ideál megvalósítására. — Két tüztészek közé szorult az északi óriás.)

újsíri tudósítás.

Bukarest, május 27.

A bukaresti lapok a Párisban megjelenő Radical egyik feltűnést keltő közleményét reprodukálják. — A francia lap Oroszország helyzetét foglalkozva megállapítja, hogy a cár birodalmát két oldalról is fenyegeti veszély. Északról Svédország, délről pedig Románia részéről, amely országok nemzeti ideáljait Oroszország rovására akarják megvalósítani.

Bukarest. Carp Péter lapja, a „Moldova”, a központi hatalmak nagyszerű győzelmeit méltányolva, a cikk befejezésül ezeket írja:

„Mindenkinek, aki világosan lát és gondolkodik, arra a meggyőződésre kell jutnia, hogy az orosz rabságban görnyedő románok felszabadítása előbb-utóbb a román probléma megoldását fogja eredményezni. Mi akadályoz tehát bennünket abban, hogy megragadjuk a jelen, Besszaróvia visszafoglalására annyira kínáló alkalom? Miért nem hallgatunk a vérünk szavára, amely tette készített bennünkét? Ki akarja elfojtani a lelkünkben ébredő kötelességérzetet, amely a Pruthon tui élő testvéreinknek tartozunk? Nincsen egyetlen román az országban, akinek ne képezné hő kívánságát, hogy testvéreinket a moszkoviták bilincseiből kiszabadítsuk.

Nincsen egyetlen józan elme az országban — folytatja a Moldova — amely ne látná, hogy a körülmények most olyanok, hogy csak besszaróbiai testvéreink felszabadításáról lehet szó,

bármennyire szívünkön viseljük is többi testvéreink sorsát is.

Akármekekörök legyenek is az anyagi akadályok, ez ne riasszon vissza bennünket a eslekvéstől. Erkölcsei akadályok pedig nincsenek. Fel kell szabadítanunk szolgálásban nyögő testvéreinket! És ha azok, akiknek a hatalom a kezükben van, szűttel is csak személyes érdekeikre és érzelmeikre hallgatnak és a román nép akarata ellenére más irányú kötelességeket vállalnak, amelyek szent kötelességünk teljesítésében akadályt képeznek, ez ne gátoljon meg bennünket határainknak a Pruthon tui való kiterjesztésében. Ez biztosítja létjogosultságunkat és országunk jövőjét.

Egy népnek nem szabad tönkremennie, mert egyes emberek olyan ígéreteket tehetnek, amelyekhez ő nem járult és soha nem is járul hozzá.

Bukarest. A „Minerva” jelenti: Blondel francia követ fájdalma, amely visszavonása miatt a lelkét emészti, leirhatatlan. Kétségbeesésében most a bukaresti francia koloniahhoz fordult, amelyet arra kért, hogy tiltakozzék Párisban az ő távozása ellen és követelje a francia kormánytól, hogy hagyja meg állásában.

Bukarest. A ma reggel megjelent bukaresti lapok írják: A miniszterelnök lakásán tegnap délután minisztertanács volt, amelyen a szabadságon levő Costinescu pénzügyminiszteren kívül az összes miniszterek részt vettek. A minisztertanácsban megvitaták a napirenden levő kérdéseket, különösen pedig a Bulgáriába és Bulgáriából szállítandó áruk átvitelét.

Nem szabad nyaralniok a szentpéterváriaknak.

(A drágaság az entente országokban.)

Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 27.

Párisban száz százalékkal emelkedtek az élelmiszerek árai. A kenyér ára nem drágult, de néhány nap óta hadikenyeret esznek a francia fővárosban, mert csak sima őrlésű lisztet szabad gyártani. A tej literje 25 centim, a fűszerek ára megfizethetetlen. Egy darab, gyűszű nagyságu sárgarépa 5 centim, öreg burgonya kilója 45 centim, újé 60 centim. Mintha csak Németországból hoznák be az élelmiszereket, oly drágák — írják a párisi lapok. A tengeri hal is drága és a közönség nem tud ellene védekezni. A drágaságnak egészen más okai is vannak Franciaországban, mint például Németországban. A kereslet nagyobb, mint a kínálat, de a főok mégis a spekuláció. Magasak a szállítási költségek is és az élelmiszerpiac szervezetlensége következtében nem is várható javulás. Az ország termelőképességét sem szervezte a kormány. Nincs elég mező munkás és igen sok termőföld parlagon hever. A munkások a löszergyárakban dolgoznak, mert sokat keresnek.

A drágaság elleni küzdelem foglalkoztat mindenkit. Páris környékén a munkanélkülieket, különösen az internáltakat és az északi megyékből menekülteket konyhakertek műve-

lésére szorítják. A párisiak azonban jórészt maguk az okai a drágaságnak. Abszolút nem mond le igényeiről. Jajgat, fizet és nagyszerűen eszik.

Angliában sem jobb a helyzet. Az alsó házban Aeland államtitkár azt mondta, hogy ha az idő jobbra fordul, akkor a legtöbb élelmiszerek termelése nem mondható teljes csődöt. A gazdasági munkahiány igen nagy, úgy, hogy a termelés csökkenésének veszélye a legkomolyabb. Ha a mezőgazdaságból még több embert visz el a hadsereg, akkor élelmiszerhiány áll be. A behozatal nehéz, mert a hajók munióit szállítanak. Az élelmiszer árak szédületesen magasak.

A szentpétervári állapotok még rosszabbak. Az élelmiszer inséget már hivatalosan is beismerték, a fa és szén árakat magán ember még sem tudja fizetni, legfeljebb a hadsereg szállítók. Egy üveg francia pezsgő 28 rubel, ezéltt 10—11 rubel volt.

As az öltöny ruha, amelyet még tavaly 75 rubelért lehetett megvenni, ma 275—300 rubel, egy pár cipő 45 rubelbe kerül, tavaly még 10—12 rubel volt az ára. Munkások tízezei kenyér nélkül vannak, rabolnak és lázonganak és kozakok tartják őket távol a belvárostól. A rendőrség felszólítást intézett a gazdagabb polgárokhoz, hogy ne menjen nyaralni, mert nincs elég rendőr, aki a bezárt lakásokra vigyázzon és a rablótól, betörőktől megóvja.

Másfél milliót jövedelmező szerb bányák

— A katonai bányahivatal felfedezése. —

Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 27.

A Belgrader Nachrichten utolsó számában igen érdekes sorokat ír a szerbiai fém-bányákról. Ezek közül az ólom-bányák érdekelnek most bennünket leginkább, mert a háború rengeteg ólmot emészt. Szinte regényes, hogy katonai vezetőségünk Szerbia elfoglalása után hogy jutott ezekhez a bányákhoz.

A térképen a Babe-bánya egyáltalán nincs jelezve s így a mérnökkari tisztjeink nem is tudhattak róla. A katonai bányahivatal vezetője, Imhof hadnagy, a mesés hegyek közt való barangolása közben akadt a gazdag ólom-bányára. Lőgháton járta a havas hegyeket s egyszer csak a messzeségben föltűnt a szürke hegy, amelyet tábori látszófényével alaposan szemügyre vett. Közelebb jutva a hegyhez, a hegy lábánál a völgykatonában ráakadt az elhagyott tárna nyílására. Ezt a bányát még a régi rómaiak fedezték föl s ajándékkul nekünk hagyták. A rómaiak szorgalmas bányászok voltak, csak hogy akkor még a technika mai fejlettsége nem állhatott rendelkezésükre. Akkor még nehéz volt a fémeket az érc-hegyek belsejéből elővarázsolni.

A régi világban a bányászok a hegyoldalon függőleges irányban lefelé lyukat fúrtak s így aknázták ki az érceket. Amikor a lyuk megtelt vízzel, otthagyták s ásták a másikat. Így egyes hegyeken számtalan ilyen függőleges akna van egymás mellett. Az ekképpen nyert ércet a régi rómaiak mindjárt ott a helyszínen olvasztották ki és dolgozták fel. Erre szolgáltak az olvasztó kemencék. A szalakban legalább öt százalék ólom kárba veszett. Ezekben a bányákban évenként legalább 1250 vagon ólmot lehet bányászni, ami ma nagy összegnek felel meg.

Ehhez a Babe bányához felfedezték a ripanji és rudniki ércbányákat. Ma már valamennyiben szorgalmasan dolgoznak és a kitermelt ércet földolgozás végett vonatokon szállítják a hátsó osztályokba. Hogy milyen nagy tevékenységet fejt ki Szerbiában a katonai mérnöki hivatal, arra nézve pár adatot emlíünk föl. Ezidő szerint Szerbiában hét bánya van fizemben, amelyből a háború céljaira bőségesen aknázták a fémeket. Ez év január havától március hó végéig három millió korona értékű fémot aknázták ki és szállították a hátsó országokba. A bányahivatalban remélik, hogy az aknázás rövid időn belül havi másfél millió koronát fog eredményezni. És, amint a Belgrader Nachrichten írja, a bányahivatal mérnökei nem képződő optimisták, hanem nagyon is reálisan számító férfiak.

SPORT.

+ A Temesvári Football Klub holnap délutáni aradi szereplésére élénk érdeklődést tanúsít Arad város sportközönsége. Ma alkalommal az Aradi Torna Egyesület új összeállítású csapata látja vendégül, mely ezennel minden vasárnap és ünnepponon elsőosztályú fővárosi csapatokkal fogja erejét összemérni. A mérkőzést az E.T.E. óvár-téri pályáján délután fél 5 órai kezdettel tartják meg. Bélyárak: Számozott ülőhely 1 korona, ülőhely 80 fillér, állóhely 60 fillér, katonajegy 30 fillér, diákjegy 20 fillér.

Átcsoportosítják az olasz hadsereget.

— Forrongás a vereségek nyomán. — Ujabb visszavonulás várható. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, május 27.

Basel. Milánói hírek szerint a lapok a cenzura engedélyével bejelentik az olasz hadsereg általános ujja csoportosítását.

Luganó. Olaszországban az elégedetlenség és az izgalom a katonai vereségek miatt lenyegítő mérveket ölt. A kormány kényszerítve érezte magát arra, hogy a háborúellenes elemek között számos retartóztatást eszközöjön. A cenzura a legnagyobb szigorúsággal működik. Az *Avanti* legutolsó száma majdnem egészen üres.

Luganó. Milánói hírek szerint a hatóság Vicenzát is a hadizónába vonta be, ennél fogva a Vicenzába lévő harmincnyolcezer nyi menekültet lassankint Olaszország belseje felé szállítják. A *Popolo d'Italia* Busatti tabornok ellen halálos ítéletet követel. Busatti a déltiroli olasz hadsereg parancsnoka volt, de mint megirtuk — elcsapták.

Luganó. A *Corriere della Sera* azt a reményét fejezi ki, hogy magyar-osztrák csapatok a legközelebb kényszerűen lesznek előrehaladásukat meglassítani, miután nehéz ágyúik szállítása igen sok nehézséget fog okozni. Természetesen azért még nem lehet tudni, hogy az olaszoknak nem lesz-e szükségük újabb visszavonulásra, mert a helyzet még mindig nincs tisztázva.

Frankfurt. A *Frankfurter Zeitung* az olasz halálról a következő adatokat kapta az olaszok tiszti veszteségéről: Az olasz hadsereg május 1-ig 3008 tisztet veszített halottakban, köztük öt tabornokot, 166 tiszthaltat és 554 századosot. Azóta az a szám legalább három-ezerkétszázra emelkedett. Mivel a sebesülés és a halálozás aránya 1:4, a sebesült olasz tisztek számát tizenkétszázharminczára tehetjük, tehát a fogoly tisztekkel együtt az összes veszteség tizenháromezerharminczára rug. A békeidőben az olasz hadseregben tizennégyezer aktív tiszt volt. A tartalékos tisztek száma nyolcezer, a honvédtiszteké hatezer, a népfelkelőké hétezer, ami összesen harmincezer. Így tehát az olasz hadsereg tisztjeinek csaknem felét elvesztette. A népfelkelő tiszteket rendszeren a régi altisztekből egészítik ki, akiknek száma azonban szintén erősen megfogynak. Az olaszok az öt isonzi csatában elvesztették tisztikaruknak csaknem felét és a legénységben ért veszteségeket hatszáz ezer becsülik. Ilyen körülmények között érte az olasz hadsereget az osztrák-magyar offenzíva.

Luganó. Az olasz vasúti állomásokon ma hirdelményt ragasztottak ki, amely szerint a milánó—modena—riminii fővonalon a forgalmat napi öt vonatra korlátozták.

Luganó. A pápa ma ötezer lirát küldött a vicenzai püspöknek, hogy azt ossza szét a katonai okokból kiűrt helysége lakói között. Utá-

sította továbbá a püspököket, hogy szervezzenek segítő akciókat.

Basel. Londonból jelentik: Tegnap egy olasz katonai misszio érkezett ide egy ezredes vezetésével, hogy tárgyaljon az olasz miniszterrel. Hír szerint az olaszok közepkaliberű ágyúkat Angliától kérnek.

Hová lettek.

(Színpadtól a tenyes pártiig.)

Az *Aradi Közlöny* tudósítójának.

Arad, május 28.

Legutóbb már említettünk néhány nevet, ismert színésznőket, amelyek most egy búza-ke és boldog férj nevű mögé vannak eldugva. A nevek mellé tízével, huszával tolokodtak a még régebbi emlékek. Nézzünk szét az elmúlt évek nagy sikerei között. Annyi volt a híres és tapsolt kedvenc, — hová lettek?

Ahol az elegáns világ megfordul, — Zserbóban, hangversenyen, bemutatókon — mindig sok bámolója akad egy festeni való szépségnek. A társasága mindig a legjobb körökből való és sokan, akik nem pesti becsüldöttek sietnek megkérdezni beavatott szomszédjukat, ki ez az úde fiatal beauty? A beavatott megmondja: ez Szilágyi Dusi, Szilágyi főbőrsorvos leánya, aki annakidején tisztelet szépsége volt a színpadnak is. Aki látta a Királyszínházban a „Száz év múlva” című revüt és benne a gyönyörű pávát, az most is ósintén sajnálhatja, hogy egy ilyen szép hölgy egy szép napon fogta magát és visszavonult az előkelő társaság magánéletébe.

Hasonló bámulatban volt része a Bojár Terus színpadi szépségének is. A Népszínház közönsége úgy vette azokat a képeslevelezőlapokat, amelyek őt a Modelben, vagy a Kuklakisasszonyban ábrázolták, mint a zsömlét. A szép kuklakisasszony most dr. Boros Józsefné néven mint elsőrangú háziasasszony saját konyháján kukláskodik — a maga és családja számára.

Kedves, szép gyermekkel körében áll a legboldogabb családi étetet Delli Emma is, a finom és tehetséges Delli Emma. Török Lajos egyetemi professornak a felesége. A színpadtól végleg visszavonult. A Modern Színpad mindenképpen szerette volna az időn néhány vendégekre megnyerni. De az ajánlat elöl, amely Delli Emmát már nem is találta meg. Töröknek tért ki, igen udvariasan, de visszavonhatatlanul.

Török Irma is igen fiatalon lépett a nyugdíjasok sorába. A Nemzeti Színházban már nem lép fel többé, de ha orbánhegyi villájában társaságot lát vendégül, ott nagyszerűen alakítja a grófnét. Ami nem okos különösebb nehézséget neki, mert a férjét gróf Borányi Jánosnak hívják. Szabó Irén is előkelően ment férjhez: Klobuocár lovassági tábornoknak a felesége, és mint ilyen, a monarchia legegényesebb kegyelmes asszonyai közül való.

Katonaságról lévén szó, hajtsuk meg a lobogót Náday Ilona, a nagy Náday leány előtt, aki Jeszenszky dr.-nak volt a felesége. A férje mint huszártiszt vonult a frontra, ott résztvett az északi harctéren a híres *Franciaország* at-takban és hősi halált halt.

Özvegy már Réthy Laura, a hajdani országos nevé énekesnő is. Rudnyánszky Gyula, a kiváló tehetségű poéta vette volt el feleségül.

Iróhoz ment feleségül Szerény Gizela a vidéknek annak idején legjobb Sardou-színésznője is. A férje Liptai Károly hírlapíró. Sziklai Szeréna, akire még mindnyájan emlékszünk a Svihákokból, most saját versenylovainak sikerében gyönyörködik, mint Föld Aurél, az ismert sporthírlapíró felesége. Előkelő írói nevet visel a maga jócsengésű színpadi neve előtt Handel Berta, a kiváló operanékesnő, aki a nagytekintélyű zenekritikusnak, Diócsy Bélának a felesége és már igen szép eladó leánya van. Es írónak lett a felesége Margó Célia is a gyönyörűen éneklő Cipra. Most Verő Györgyné a neve és lakásán, amely színművészeti múzeumnak is beillik, ott vannak emlékei legszébb sikerének, amelyet férje Szultán című darabjában, mint Délia aratott. Ebből a házasságból született Verő Márta, aki már maga is számottevő és nagy karrierrel bíró tehetség. (A másik Margó-leány, Zelma, akire legkivált az Asszonyregiment nagy sikeréből emlékszünk, Linzer szeszgyárosnak lett a felesége és végül írónak lett a felesége Wein Margit, a nagyszerű Carmen, aki most Abrányi Emilné, és aki megérthette azt a boldogságot, hogy a fia, ifj. Abrányi Emil, a saját operáját dirigálta az Operaházban, a menyje, Abrányi Rózi pedig, akit ő tanított, a Carmen Micaeláját énekelte a Népoperában. Író vitte el a színpadról Vidor Ilonkát is, a nagyemlékeztető Vidor Pál leányát. Néhány sikeres bemutatkozásával még csak meg sem melegekedett a színpadon, már férjhez ment. Es a színpadról aligha fog visszakerülni. Legalább ez a véleménye a sorok szerény írójának, aki szerencsés magát a művész nő férjének nevezheti.

Ki ne emlékszenék Hudák Jucira, aki nem is olyan régen országos híres táncosnő volt! Nem is maradt sokáig itthon: első ballerinája lett a milánói Scala-színházban. A háború kitörésekor hazajött és most édesapjánál lakik, aki tekintélyes ügyvéd Nyiregyházán. Vidéken lakik Gombaszögi Margit is, a Gésák és a Postásfiu lelkesen tapsolt starja. Most Romelser Vilmosné a neve, főszolgabíróné Vácon és a színpadot átengedte egyszerre három hűgának. Hasonlóképpen előkelő hivatalnokné lett Maróthy Margit is, aki a „Föld, amely tisztit” *Enriquetáját* kreálta, ő Gömör Olivér miniszteri tisztviselő felesége lett és maga játszik többé.

A híres férfiak között is érdemes emlékeket böngezni. Szirmai Imre, akit mindennap látunk a korzón, hivatalosan nyugdíjas már, de népszerűsége és ifjusága elfogyhatatlan. Bizonyosan sietne tiltakozni, ha visszavonult nagyságnak neveznék. Aligha tekinthető visszavonultnak Mader Rózsa is, a monarchia legfinomabb és legjobb modern embere. Ezen keresztül az ő neve forog legtöbbször, mielőtt rezsimváltás készül az Operaházban. Gyöngyi László is gyakran fellép még. A felejtetetlen Goldstein Számi különben anyakönyves a VII. kerületben. A fiát helyettesíti, aki a tronton van, több vitézségi érem tulajdonosa és egész marék puskagolyót hordoz magánál, amiket a doktorok kiszedtek belőle. Erről jut eszünkbe: a hajdani Bonbonniere-Kabaré vidám és elmés konferenciója, a kis Szalay József dr. is bevonult. Civilben komoly ügyvéd lett, most pedig a 29. honvédszázad paróciáját hordja.

Barna László, a Casanova kitűnő komponistája is, a panzió-listán van, mint karmester, de remélhetőleg nem tekinthető visszavonult

zeneszerzőnek. És talán ir megint operettet Fenér Jenő is, aki a Katalin nagy sikere óta elhírligatott, viszont igen jól menő gabona-bizományi üzlete van.

Hanem aztán végleg és visszavonhatatlanul visszavonult a színpadtól Budapest operett-bávjánya, a Vig csévegy Danilójának virággal elárasztott kreálójá; Báthonyi Akos. Megnézasodott, hazament Kékényesre gazdálkodni, tiszteletbeli főbíró is lett a pártijában, a háború alatt helyettes kormánybiztosnak is kinevezték és a színpadról halálra sem akar többé. Kínosokkal csalogatták már vissza a színházak, — mindig nemet mondott. Hanem azért a kis fiát Danilónak hívják.

Nagy dolog a dicsőség, az bizonyos. Nem lehet elfelejteni. De a családi boldogság — úgy látszik — még nagyobb dolog. Nagyon sokan a dicsőséget is odaadják érte. Tolt.

Aradi műkedvelők a hadiárvákért.

(Ünnepi est a színházban. — Vasárnap es hetton megismételték az előadást.)

— Az Aradi közlöny tudósítójától. —

Arad, május 27.

Ragyogóbb, pompásabb, gazdagabb estéje évek óta nem volt az aradi színháznak, mint ma az Aradi Gyermekteatrussal együjtés előadásán. Színültig telt házat máskor is láttunk, előkelő, szép közönség nem egyszer volt: de ma este kivételosen ünnepi volt az a kép, amelyet a színház nézőtere nyújtott. Együjt volt a nézőtér — ő, nem mindenki, nem „egész Arad” — hanem mindazok, akik az első estére tudtak jegyet kapni. Mert a nagyszerűnek ígérkeső műkedvelő-előadás iránt akkora volt az érdeklődés már hetek óta, hogy az első és a vasárnap második előadásra egyetlen nap alatt asztalkapkodták a jegyeket és éppen a nagy érdeklődésre való tekintettel a rendezőség harmadszor is, hétfőn este is megismétli a jótékony-célú előadást. Műkedvelő-előadások mindig sokat ígérnek: ez az est azonban — ha az egyáltalán lehetséges — még többet adott az előre ígértnél. A legjobb bizonyosága ennek az, hogy az éjtélíg eltartó, már-már tulságosan gazdag előadást nemcsak kitartással, hanem végig tesztült érdeklődéssel kísérte figyelemmel a közönség.

Zsufolt nézőtér, világos női toalettek, ékszeresek, illatos női frizurák, Arad legszebb, legelőkelőbb közönsége a páholyok nagyogó hármak koszorujában várta érdeklődéssel amikor lehunyták a szemüket a lámpák, elhangzott a 88. gyalogezred zenekara által Zellner Sándor karnagy figyelmes vezetésével előadott Rákóczi-nyitány, és a függöny elé lebbent finom, rózsaszín ruhakölteményben Schoor Gitta és kedvesen, megnyerően nagy sikerrel mondta el Perovtshné Hofbauer Elma határozott, poétikus prólóját. Sok taps és virágcsokrok tömege mondott köszönetet a szép előadásért és a sikerült prólóg már biztosította az est további kedvező hangulatát.

Künstler Irén, aki aradi műkedvelő hangversenyeken már többször szerepelt sikerrel, német dalokat adott elő ezután tetemest aratva. Gyors rendezésében egymást követték a szokatlanul bő műsor szereplői és alig hangzott el a Künstler Irén énekét honoráló meleg taps, már Balla Hajni perdült be a színpadra és sok közvetlenséggel megnyerően, ügyesen mondta el egy aradi urileánynak Steinhart Erzsinek Hadiárvák című aktuális monológját. Az előadást kísérő tetemestől sok méltó

műkedvelő írónőnek, aki meglepte a közönséget kedves és poétikus verses monológjával.

Kellemes csodálattal fogadta a zsufolt nézőtér Auszterweil Annuska színpadra lépését. A végtelenül bájos kis lány — Auszterweil László dr. leánykája — zenekari kísérettel táncokat adott elő olyan sikerrel, aminőt hivatásos táncosnők is ritkán érnek el. A természetes graciósitás, a biztos táncudás, a gyermeki kecsesség és a bimbósó nő ontudata olyan csodában egyesülnek a kis művésznőben, hogy fele annyira is nagy művészi pályára bízathatna. A tapsok varázslattal viharosak voltak és ráadásul még egy táncot követeltek a talantumos kis leánytól.

A műsor első részét szobortabló zárta be. Fabry Panni, Vásárhelyi Lászlóval, Popp Anny és Fick Annus, Winkler Médi, Orvets Lenke, Beszter Lona, Kócker Ersei és Havas Böske hóféhér szemleplekben modern és klasszikus szobrokat mutattak be. A tablónak óriási sikere volt. Szereplői valóban szoborszerű szépséggel hatottak, de végül is meg kellett elevenedniük, hogy az est minden női résztvevőjét elárasztó virágajándékokat átvegyék. A szobrok pendens-jaként híres festmények női alakjait mutattak be Üchtritz-Amadé című grófné, Steiner Istvánné, Priegl Irén, Igas Sári, Anshausz Liuz, Singer Vama, Färber Irénke és Marossy Manci. A festői tökéletességnek pompás együttesét nyújtotta ez a gazdag képeorozat és a közönség nem bakarkodott tapsokkal a szebbnél szebb műholgyak irányába.

A műsor második részét Emőd Tamás melodramája a Két gránátos nyitotta meg. Cealkó Inci költői francia leány volt a kis egyfelvonásosban és hatással mondta el Heine ismert költeményét, Weid Károly dr. és Schartner Sándor a két gránátos szavait adták vissza meguntán, Zabor Imre dr. pedig ügyesen játszotta rövid szerepét. — A melodramát Schmadt Rózi táncos követte. A hóféhér ruhás karcsú szőke urileány hajlékony könnyedséggel és bájjal adta elő táncát, teljes sikerrel juttatva kifejezésre a pillangó könnyű, finom libbenését. Utána Kara Manci lépett a színpadra és nagy hatással mondta el azt a szivbeszélő háborús mesét, amelyet apja Kara Győző főgimnáziumi tanár a Gyermekteatrussal együjtésnek a hadiárvák gondozása körüli munkáját ösztöztette köztük karcsú. Kócker Osakarné éneke, az est egyik legszebb és legművészebb eseménye következett ezután. A közönség a meleghangú énekesnőt sok tapsal köszöntötte.

Érdekes eseménye volt az estnek egy kis egyfelvonásos bemutatója. Zombory Andor, az aradi főreáliskola kitünő tollu tanára, akinek munkáit az Aradi közlöny olvasói is jól ismerik, a múlt évben a Kölcsey-Egyesület színműpályázatán nyerte el az első díjat a Leányverseny-nyel. A kis színmű, amelybe a szatirát és a romantikát költői művészettel egyesítette a szerző, nagy és megérdemelt sikert aratott, színpadképes munkának bizonyult, amely a szereplőknek is hatalmas feladatot nyújtott. Cealkó Gizit sok bájjal, vonzó egyéniséggel minden szépségével keltette életre a színmű fő leányalakját, partnere Weid Károly dr. pedig a múltkoros amerikai gyáros szerepében nemcsak rendkívül elegáns és ügyes volt, hanem meglepésbeesztő színészi talantumot is árult el. Szék Edith, Kócker Anna, Winkler Médi, Hofbauer Magda, Marossy Manci kedvesen csévegy, megnyerő leánytársaságot adtak, Färber Ersei méppen játszotta el megható szerepét, Probst Endref Lole Győző és Kovacsics Gyula járultak még hozzá a sikerhez. A

szereplőket ismételtén a függöny elé szolitották a szerzővel, Zombory Andorral együjt.

Poétikus szép jelenet volt az éjtélí menü-ett, amelyben Andrányi Médi báróné és Schoor Gitta elragadó kedvességgel adták elő a meg-elevenedő porcellanaszobrocskák táncát Kinzig Lászlóval és Vásárhelyi Lászlóval; Auszterweil Anuska, mint kis Amor aratott itt is nagy sikert.

Ötödik László király udvarának pasar magyar pompáját az aradi előkelő társaság tagjai grönycsű, jóremet régi családi ereklyék gazdag varázslatos gyüjteményének felhasználásával mutatták be ezután. A két tabló, amelyben Üchtritz-Amadé című gróf és neje Bánhidy Stéfánia báróné, Priegl László, Blaskovich Géza, Steiner Istvánné, Hofbauer Magda, Glück Ersei, Kemény Margit, Kovacsics Gyula, Zabor Imre dr., Steiner István, Baross Zsigáné, Andrányi Médi báróné, Schoor László, Urbán Gazsi báró, Blaskovich Zoltán, Baross Zsigá, Ürmányi Bernát és Kiss Lajos vettek részt, óriási tetemest aratott. A színpompás képpel alig tudott betelni a közönség. A nagyszerűen sikerült, tulgazdag estét Tarnay Alajos, az ismert dalköltő fejezte be, aki tetemestől kísérve énekelte el Mesejátékait, amelyeket Fábrián Lala, Pich Annus, Fábri Panni, Urbán Gazsi báró, Marossy Bori, Glück Ersei, Csepreghy Margit, Igas Sári, Steiner Istvánné, Grauer Adi, Róna Böske és Kiss Lajos illesztették szebbnél-szebb tablókkal.

A sikerben láthatóan nem, de a kulisszák mögött kivették bőven részüket mindenekelőtt Üchtritz-Amadé Emilné grófné és rendezői segítő társai Balla Frigyes a tablók rendezője, Kovács Mihály színházi karmester, aki az összes számokat kísérte, Varnay Jenő a kis színművek betanítója és rendezője és Benkőné, aki a táncokat tanította be. (+)

LEGUJABB.

ajjal 2 órákor érkezett...
telefonjelentés.

Russel. A jövő hétre orosz csapatokat várnak Szalonikiba. A szállásokat már előkészítették. Körülbelül egy dandárnyi orosz érkezik.

Rotterdam. Athéni jelentés szerint a görög kormány közbenjárására az entente megengedte, hogy a kancai német és az osztrák-magyar konzulok Pireusba utazzanak. Tegnapelőtt egy görög hajóra szálltak, amelyet azonban elindulása után egy angol torpedó megállított és a konzulokat Sudabeybe vitte, ahol tegnap szabadon bocsátották őket.

Genf. A Matia jelenté Le Havreből: A német kormány megengedte Lehman belga tábornoknak, Lüttich védőjeinek, hogy a háború végéig Svájcban tartózkodják. A tábornok nem fogadta el az engedélyt és kijelentette, hogy vagy beáll a belga hadseregbe, vagy fogághban marad.

Genf. A Radikal jelenté, hogy május hó 23-án az arikai partokon egy francia és egy angol torpedónaszád aknára futott és mindkettő elsüllyedt. A legénységet megmentették.

Genf. Harminokét francia szocialista interpellációt terjesztett elő a kamarában Briandhoz, hogy közölje sürgősen Franciaország végleges békefel-tételeit. A miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy a végleges választ csak a többi szövetséges kormánnyal való tárgyalások után adhatja meg. Ezért az interpellációk csak pünkösdi után kerülhetnek a primum elé.

Capdebó Géza tábornok balesete.

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, május 21.

Mély részvétellel értesültek Arad előkelő társaságai arról a sajnálatos balesetről, a mely Capdebó Géza nyugalmazott tábornokot érte. Az általános tisztelőnek és szeretetnek örvendő öreg ur ma este tért haza a táborról elítávozott és alig haladt pár lépést a Batthyány-utca irányában, oldalba találta magát egy parasztszekérrel, amelyet egy tizenkét éves tinu hajtott. A tábornok gondolataiba mélyedve haladt az uton és nem lett figyelmes a kocsi kiáltására a mire észrevette, hogy veszélybe került, már nem tudott menekülni és így a rudas ló elütötte. A földre esett urat a ló patájával arcon megsejtette, a seb vérzett, de a tábornok nagyobb fájdalmat nem érzett. Kiseb mérvű süszódást szenvedett ezenkívül jobb karján és baloldalon. A sajnálatos baleset alkalmával senkisért tartózkodott a közelben és így segítség nélkül a nyolcvanhat éves tábornok magas korát megtagadó fiatalos erővel hamar talpraállott és harsogott. Az esetről értesítették László László dr.-t, aki a tábornok arcán lévő sebet nyomban be is köntözte. Az Aradi Közlöny tudósítója előtt, aki a tábornokot lakásán felkereste és már látogatói körében, balesetét vidáman elbeszélve találta így nyilatkozott:

— Délután fél hatkor egyik barátom látogatására indultam. A Batthyány-utcán akartam végig menni és az utca másik árnyékos része felé tartottam és hallottam én, hogy valaki kiált a hátam mögött, de mire visszánéztem és észrevettem, hogy kocsi van mögöttem, már későn volt, a földre terített a ló. Orvulok, hogy senki sem járt az utcán és a magam erejéből talpraugorva gyorsan lakásomra térhettem. Nem tulajdonítok komolyabb jelentőséget a balesetnek, az oldalom fájt ugyan egy kicsit, de oda se neki, majd meggyógyulok.

Az est folyamán igen sokan érdeklődtek az Aradi Közlöny szerkesztőségében is a tábornok állapota iránt.

LEGÚJABB.

Erkezett éjjel 1/3 órakor.

Kopenhága. A Rjeos szerint az entente békefeltételeit a legújabb összeállítású párisi haditanáson állapítják meg és akkor a nyilvánosság elé fogják hozni.

Genf. Newyorkból jelentik: A Sund írja, hogy az Angliához és Franciaországhoz intézett amerikai jegyzék rendkívül energikus hangon van fogalmazva. Wilson elnök a jegyzékben minden polémiát a népjog magyarázatát illetőleg Angliával és Franciaországgal visszautasít.

Frankfurt. Berlinből jelentik a Frankfurter Zeitungnak, hogy a birodalmi kancellár utazása Dél-Németországba Elzász-Lotharingia jövő alakulásával áll összefüggésben.

Csernovic. A határról érkezett hírek szerint az oroszok különösen Bessarabiában nyílt és titkos agitációt folytatnak Románia ellen. Az orosz lapok energikus lépést követelnek Románia ellen és követelik, hogy adjanak ki egy Románia ellenes manifesztumot. A No. voje Vranja többek között a következőket írja: Most, amikor harcolunk Szerbia és Mon-

tenegró, megsemmisíttek a Balkánon, Bulgárián és Törökországon kívül, akik ellenünk harcolnak, csak Románia maradt. Ezt eddig nagyon elkényesztették. Mikor pánst kért, kapott, kért gabonát és kért lovat, kapott lovat is és gabonát is. És most Románia egész gabonaszállítványunkat Magyarországra és Ausztriába és Törökországra szállítja. Az orosz gabona táplálja Romániát és viszont az Németországot, Görögországot rossz szemmel néz rá. Románia a mi javainkkal üzlekedik. Ennek a dolognak katasztrófához kell vezetni. A lap ezután Románia ellenes akciót követel.

Elpusztult Franciaország legszebb divíziója.

(Riadalom a verduni vereségek miatt.)

Sajtó tudósítók telefonjelentése.

Budapest, május 21.

Basel. A Baseler Anzeigernek jelentik Párisból: Új értesülések szerint a németek Verdun előtt több mint 3500 ágyu felett rendelkeznek.

Bern. Feyler ezredes írja a Journalban: Bármilyen nagy események játszódjanak is a többi fronton, egész figyelmünk mindig csak Verdunre irányul. Az a körülmény, hogy az ellenség támadásai három hónap óta nem lanyhultak, azt bizonyítja, hogy a verduni csatát döntő jelentőségűnek gondolják. Arról beszélnek, hogy Pétervár ellen német offenzíva lesz. Igaz, hogy Észak-Oroszországban történtek nagyobb csapatösszevonások, de Moszkva és Kiev felé csak a defenzívához okvetlenül szükséges csapatokat hagyták. A németek minden erejüket Verdunnek szánják és úgy látszik, itt is dől el a háború sorsa.

Genf. A francia kamara titkos ülését illetőleg valóságos sajtóháború keletkezett. Az egyik oldalon a konzervatív újságok minden körülmények között meg akarják akadályozni a titkos ülés megtartását, a másik oldalon pedig a liberálisok mindent elkövetnek, hogy az ülést megtartsák. Clémenceau azt írja, hogy ha a kormánynak tiszta a lelkiismerete, érthetetlen a vonakodása. Szükségünk van arra, hogy felvilágosítsanak, miért veszítették el Woévret, a Mort Hommet, Camiérest, Douaumont-ot és 804-es magaslatot. Az öngyilkossággal volna határos, ha nem tennének meg mindent, hogy az elkövetett hibákat helyrehozzák.

Genf. Midőn tegnap délután Briand francia miniszterelnök és a hadügyminiszter a hadügyi bizottság ülésén megjelentek, a képviselők izgatottan rohantak rájuk és híreket kértek a verduni frontról, a harcéri helyzetről. Az összes francia lapok rendkívül idegességet árulnak el és amlatt panaszkodnak, hogy azok a rettentően véres áldozatok, amelyeket a legutóbbi támadásoknál a francia hadsereg hozott, hiába valók. Franciaország legszebb divíziója pusztult el a donauamenti eredménytelen offenzívában.

Páris. Gallieni tábornok, Páris volt védelmezője majd hadügyminiszter, aki már régebbi idő óta beteg, ma reggel meghalt.

HIREK.

Új katonai kiténtetések.

— *Uj signum laudis.* — *Koronás vaskereszt.* —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, május 21.

A Honvéd Rendeleti Közlöny a következő legfelsőbb elhatározás közli:

Ö császári és apostoli királyi felsége a következő legfelsőbb parancsot méltóztatott kibocsátani:

— **Elrendelem,** hogy újlagos díjcseső elismerésem kétszeresen és háromszorosan is tudtul adassék és hogy ez az ezüst katonai érdemremény szalagján alkalmazott egy, illetőleg két ezüst pánt által nyerjen külsőleg is kifejezést. Megállapítom

először: a *katonai érdemremények egy új tokozatát*, amely különös díjcseső elismerésem jeléül fog adományoztatni. Az új érem a jelenlegi katonai érdemreménél valamivel nagyobbra és a korona körül babérszorúval és aranyozva készítenő,

másodszor: *vaskeresztet koronával és korona nélkül* legénységi egyének részére, melynek adományozási jogát a hadseregparancsnokoknak és a délnyugati harcfront parancsnokának engedem át, amely jog általuk utólagos jóváhagyás mellett a magasabb parancsnokokra, (a hadseregparancsnokokra bezárólag) átruházható. *Kerec József s. k.*

Az „elveszett” Roveretóban.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 21.

A déltiroli front legtöbbet emlegetett várososa Roveretó. Egy tüstiszt, aki békében mérnök, roveretói látogatásáról érdekes megfigyeléseket tett.

— Roveretó, az az ipartűző déltiroli város a háború alatt a Csipkerózska álmát aludta — írja. — Csipkebokrok helyett szeszedrótok vetették körül, amelyek minden lejtőn áthaladtak, amelyeken azelőtt viruló szőlőskultúrát üzött a békés lakosság. A polgári élet szűnített itt a háború alatt. A város környéke ugyancsak megérezte a háborút. Maguk az osztrák-magyar csapatok romboltak le egyes házakat, villákat és külvárosi gyárakat, nehogy az ellenség támaszpontokhoz juthasson, meg aztán azért is, hogy elrejtett átegeink elől ne takarják el a célt.

Nemcsak a város, hanem az egész vidék hatalmas várrá alakult. Minden hegyből erőd lett, minden sziklából támaszpont. A kövek között helyet robbantottak az ágyúk alapja számára, a sziklákba lövészárkokat varásoltak.

A Popolo d'Italia című olasz lap, — amelyet az olasz állásokban találtak előrenyomuló katonáink — május 15-iki számában egész komolyan azt írta, hogy Ausztriában már elvesztették tartják „Roveretó” városát, mert az olasz csapatoknak sikerült a környéken fontos támaszpontokat megszállni és emiatt az osztrák helyőrség elvonult mert nagyon ki volt téve az olaszok ágyútűzésének. Epen ugyanezen a napon kezdte meg haláltűzét munkáját az osztrák-magyar tüstiszt. A gránátok pokoli színtétele hatalmasan visszhangzott a mély völgyekben és az olaszok által elhagyottnak

hitt városbéli támadó hadoszlopaink rohamra indultak és áttörték az annyira szilárdnak hitt olasz frontot. Azt hisszük, hogy a Popolo d'Italia olvasói ma már nem az osztrákokra, hanem az olaszokra nézve tarthatják elvesztettnek „Roverreit”.

— **Küldötség Neuman Dániel bárónál.** Az aradi Izraelita Jótékony Nőegylet küldöttsége jelent ma meg Neuman Dániel bárónál Szabo Albertné vezetésével, hogy megköszönjék azt a tízezer koronás alapítványt, amelyet a báró és gyermekei elhunyt neje, illetve édes anyjuk sírkövének letelepzése alkalmából az egyesület javára tett.

— **Az osztrák földművelésügyi miniszter Mezőhegyesen.** Budapestről telefonálja tudósítónk: Az osztrák és magyar miniszterek ma folytatják tanácskozásukat, melyek délután fél két óráig tartottak. Ezután az osztrák minisztereket Tisza István gróf miniszterelnök és felesége látták vendégül villásreggelire. A tanácskozásokat délután folytatták és egyelőre be is fejezték és majd ismét Bécsben fogják folytatni. Az osztrák miniszterek és kísérelők ma éjjel utaztak vissza Bécsbe. **Cenker Ferenc** osztrák földművelésügyi miniszter magyar kollégájával, **Ghulányi Imre** báró földművelésügyi miniszterrel ma **Mezőhegyesre** utazott az ottani méntelep megtekintésére.

— **Aradi hősök emléke.** A Kossuth Lajos asztaltársaság Arad város tanácsához fordul azzal a kérelemmel, hogy támogassa a társaságot egy igen szép célja elérésében. A beadvány szerint gondoskodni kívánnak ama hősök neveinek megörökítéséről, kik értünk és hazánk jövő nagyságáért mindennél többet, a harctereken dicsőséges életüket áldozták. Ovezze tiszteletünk glóriája — írja a társaság elnöksége — emlékeiket, legyen köbevésett nevük örök forrása honhűségünknek. Városunk és vármegyénk területéről származó hő halottak neveit márványtáblára akarjuk vésetni, melyet a köznevelődési palota lépcsőfeljárataival szembeni homlokzattal szembeállítvánk elhelyezni. A szép és eszményi dolgok iránt mindenkor tanusított fogékonysága négy évtizeden át arról győzte meg társaságunkat, hogy ama kérésünket is nemcsak engedélyezni, hanem hála munkáikodásunkban erkölcsi támogatásával is kitüntetni fogja. Bár semmi kétség, hogy most is, mint a múltban vállalt hazafias és emberbaráti kötelezettségeinknek megelégedünk, mégsem zárkozhatunk el az elől a megdönthetetlen igazság elől, hogy a tanács támogatása és a mozgalomban való képviselése által, annak méltóságát fokozza és dicséletesen juttatja megoldáshoz.

— **Halálozás.** **Virágh László**, néhai **Virágh Lajos**nak, Arad város egykori főmérnökének fia hosszú szenvedés után 23 éves korában ma elhunyt az aradmegyei kórházban. A tüdővészben elhunyt fiatalember két év előtt az aradi szintársulat tagja volt és kisebb szerepekben sok derült percet szerzett az aradi közönségnek. Aradról Keoskemétre szerződött el, azonban egyre gyengülő szervezete nem sokáig bírta a színészi életet: hazajött Aradra és hetek óta feküdt betegesen a kórházban. Temetése hétfőn lesz.

Aussterweil Zsigmond szálló birtokos, volt aradi kereskedő ma elhunyt. Halálát fia, **Aussterweil Géza** dr. vegyész-mérnök és sógora **Grück Dezso** gyógyszerész.

— **Kitüntetés.** **Vatán Aurél** a városi mérnöki hivatal volt műszaki rajzolója, csász. és kir. 7. utasvezetékben kaptár a 108-ik Kriegsbrückenequipagenal, az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásáért, dícséret oklevelet kapott.

— **Házasság.** **Neudenbach Emil** főgimnáziumi tanár ma délután tartotta esküvőjét **Hens Babával**, **Hens Vilmos** gyógyszerész, törvényhatósági bizottsági tag leányával. Tanúk voltak **Hens Béla** vezérigazgató és guthori **Földes Béla** dr. gyógyszerész.

— **Kardalifer.** **Bécsből** jelentik tudósítónk: Ma sajnálatos és szomorú jelenet játszódott le a Praterstern-en. **Eder János**, Bécs város műszaki főszereelője véletlenül nekiütődött egy főhadnagynak. Ebből szóváltás keletkezett. A tiszt kardot rántott és a főszereelő jobb szemé felé szurt. Ez vérbe borulva összeesett és mire a kórházba szállították, meghalt. A vizsgálat megindult.

— **Közvetlen személy- és podgyásztergama** **Romániával.** A magyar kir. államasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a román vasutak személy- és podgyászdíjai folyó évi augusztus hó 1-ével felemeltének. Ennek fogva a román állomásokkal való forgalomban ezidő szerint érvényben levő összes közvetlen menet- és podgyászdíjak f. é. július hó 31-ével érvényben kívül helyeztetnek és helyettük f. é. augusztus hó 1-ével részint fel-emelt menet- és podgyászdíjak fognak érvénybe lépni, részint pályáról-pályára tog a jegykiadás és podgyászszállítás történni.

— **Cukorkészletek bejelentése.** **Green Nándor** főkapitány közhírré teszi, hogy a cukorkészletek bejelentésére kötelezett egyesek és cégek (kereskedelmi vállalatok, szövetkezetek stb) ezentúl, amennyiben az illető hónap 1-étől 14-éig, vagy 15-étől a hó végéig terjedő időben 500 kg.-nál kisebb cukormennyiséget hoztak forgalomba és készletük a hónap 1., illetőleg 15. napján 500 kg.-nál kisebb, a bejelentési kötelezettség alól felmentettnak. Mindazok, akik nem közvetlenül fogyasztás-hanem viszonteladás céljaira egy tételben legalább 100 kg. mennyiségű cukrot hoznak forgalomba, kötelesek ezt az ezen célra szolgáló bejelentő lapokon a Cukorközpontra legkésőbb 24 óra alatt bejelenteni. Mindazok tehát, akiknek a készletük a hónap 1., vagy 15. napján 500 kg.-nál több, vagy akik cukrot időközben ennél nagyobb mennyiségben hoztak forgalomba, ezentúl minden hó 1-én és 15-én a rendőrség iparügyi osztályánál átvehető bejelentő lapon tartoznak jelentést tenni. A bejelentés elmulasztása, vagy a rendelkezések áthágása s ezekből való közreműködés, amennyiben súlyosabb rendelkezés alá nem esik, kihágást képez és 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtható.

— **Palócz László** az Alkotmány munkatársa. Szegedről jelentik: **Palócz László**, a Szegedi Híradónak sok évig volt felelős szerkesztője, a Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségének volt titkárja közel három évtizedes szegedi újságírói működés után Budapestre költözött. Az értékes újságírói tulajdonságokkal megáldott volt szegedi szerkesztőt az Alkotmány munkatársai sorába szerződtette a Közgazdaság-rovat vezetésére **Palócz** évek óta foglalkozik buzgalommal és szeretettel közgazdasági kérdésekkel, tudása révén bizonyára kiválóan sikerül tenni új munkakörét.

— **Elsüllyesztett angol hajók.** **Londonból** jelentik: A **Lloyds** ügynökség jelenti: Az **L Argentinus** 6809 tonnás angol gőzöst és az **Ausztrália** 1856 tonnás angol vitorlást elsüllyesztették.

— **Tolvajlás a Hungária-szállóban.** **Budapestről** jelentik: Az elmúlt éjszaka izgalmas esemény zavarta meg a Hungária-szálló előkelő nyugalmát. A második emelet 253-as szobájában lakó **Mocsosny János** joghallgató éjjeli után két órakor pongyolában lerohant **Tóth János** portáshoz s elmondotta, hogy betörő garázdálkodik az épületben.

— **Már lefeküdtem s éppen leakartam oszvarni a villamos lámpát,** — mondotta, — amikor valami gyanús neszre lettem figyelmes. Hirtelen kiugrottam az ágyból, kitértam az ajtót, miközben egy ember feje bukkant elő az ágyam alól. Megnyomtam a csengőt, amire a betörő kimászott az ágy alól, magához vette az éjjeli szekrényben levő pénztárcámat, majd a nyitott ablakon át kilépett az udvari éttarem magas üvegtetőzetére. A joghallgató szerencsés vendég magas, karcsú, szőke, szürkeruhás fiatalember. A portás az esetről rögtön értesítette a közelben posztoló **Varga András** rendőrt, aki azután **Ister József** szállóbeli éjjeli őrrrel átkutatta a hotelt, de nem akadott rá a betörőre. Időközben telefonon bejelentették a dolgot a főkapitányságnak, ahonnan három detektívot küldtek a szállóba. A titkos rendőrök azután alaposabb kutatást rendeztek a padlástól a pincéig az alkalmazottak és néhány hotelvendég asszisztenciájával. A kutatás egész éjjel tartott, míg végre reggel öt órakor eredménnyel végződött. Az egyik úres pincetartárban ráakadtak a betörőre. A detektívek megállapították, hogy a vakmerő ember **Winterhalter József** tizenkilenc esztendő, haranyszázötvenéves születésű állás nélküli pincér, aki lopásért már büntetve volt. Kiderült, hogy meletott **Mocsosny János** joghallgató ágya alá bujt volna, már előbb több lopást követett el a szálló más helyiségeiben. A detektívek a főkapitányságra vitték, ahol letartóztatták.

— **Egyszerűsítik a vendéglői étlapokat.** **Budapestről** jelentik: A főváros tanácsa a közeli napokban felterjesztést fog intézni a belügyminiszterhez, engedje meg, hogy a főváros egyszerűsítse a vendéglők étlapját. A felterjesztés, melyet a közéletmenési ügyosztály készít, elmondja, hogy a budapesti vendéglői étlapokon a háborút legteljebb az árak mutatják, az ételek azonban változatosabbak talán, mint voltak a háború előtt. A vendég husz-harminctéle étel között válogathat, ami főleges luxus. A főváros meggyőződése szerint semmi szükség nincsen arra, hogy a vendéglői vendégnek ilyen változatos ételsor álljon rendelkezésére, hiszen a külföldön mindenütt megelégszenek sokkal szerényebb választékkal. A főváros nem azt akarja, hogy mindenből csak egyfélért szolgáltatasson ki a vendéglős, hanem azt, hogy a husz- és harminctéle étel elkészítésével járó pazarlást megakadályozza.

— **Halálra ítélt belgák.** **Hágából** jelentik: Tíz belgár halálra ítélték, tizenkilencet pedig kényszermunkára, mert német katonai titkokat árultak el. Az ítélték között több belgá táviró-hivatalnok van. A haláraitólték közül hármat, agyonlőtték, a többinek azonban megkegyelmeztek.

— **Engel keresk. magániskolája.** (**Lázár Vilmos**-utca 2. **Földes** palota mellett.) **Június** hó elején a nyári tantoyam veszi kezdetét, mely 3-4 hónapig tart. Teljes és alapos kiképzés könyvelés, gyorsírás, gépírás, levelezés és mindazon tantárgyakban, melyek kereskedelmi, gyáripari- ügyvédi és közigazgatási irodákra képekenek. Mérsékelt tanár. Díjtalan állásközvetítés. A tantoyam négy év óta tartott és közép 500 tanítványt képezett ki. Beiratások mindennap d. e. 10-12, d. u. 4-5-ig. Telefon 1046. 2750

— Zsákkészletek bejelentése. *Vargassy* Lajos polgármester közhírré teszi, hogy június 10-ig a zsákkészletek másodszor is bejelentendők. Készleteiket bejelenteni tartoznak mind azok, akik új, használt, üres, vagy megtöltött zsákokat tartanak birtokukban, vagy mások részére őrizetükben, a készleteknek 1916. május hó 31-én fennálló állapota szerint, tekintet nélkül arra, hogy a zsákok milyen anyagból készültek. A bejelentés kötelezettsége alól csak azok a mezőgazdák mentesek, akiknek a zsákkészlete a bejelentés napján kevesebb 500 darabnál. A zsákkölcsönző vállalatok által kölcsönadott zsákokat nem az jelenti be, akiknél a zsákok őrizet alatt vannak, hanem a zsákkölcsönző vállalat.

— Gazdát cserélt aradi ingatlanok. *Kutyik István* és neje eladták az aradi 7669. sz. tjkvben felvett *Bethlen-utca 32. számú házat* 4800 koronáért *Nofrádi György* és nejének. — *Buzás Ferenc* és neje eladták az aradi 6719. sz. tjkvben felvett *Ilona-utca 8. számú házat* 6000 koronáért *Kalkó Károly* és nejének. — *Gross Emánuel* eladta az aradi 1105. sz. tjkvben felvett *Szekeres-utca 2. számú házat* *Kotais Ferenc* és nejének. — *Wernheim Simon* és neje eladták az aradi 194. sz. tjkvben felvett *Sarkad-Haltér-utca 17. számú házat* 16.600 koronáért *Moischin Antalné Schäfer Franciska* nének. — *Helf Karolina* eladta az aradi 477. sz. tjkvben felvett *Vésey-utca 18. számú házat* 15.000 koronáért *Csate Sándor* és nejének. *Haisbert Nándorné Gyulai Mária* eladta az aradi 6468. sz. tjkvben felvett *Salacz-utca 4. számú házat* 84.000 koronáért *Weisz Adolf* és nejének. — *Mágori István* eladta az aradi 7052. sz. tjkvben felvett *Közép-utca 25a. számú házat* 22000 koronáért *Moinár Mihály* és nejének. — *Hirschl Steinitzer Regina* ajándékba adta az aradi 1070. sz. tjkvben felvett *Osernovits Péter-utca 24. számú házat* unokájának, *Kopp Jánosné Kormi Ilonának*.

— Kedvezményes vasúti jegyek Budapestre és vissza, a Magán-tiszviselők Országos Szövetségének május 31-én tartandó közgyűlésére. Igazolványokat az aradi magán-tiszviselők és tisztviselők részére kiszolgálja *Bokor Alajos* elnök, *Arad Andrassy-tér 8. szám.*

— Értesítés. Június elsejétől az összes személyszállító vonatok közvetlenül *Alvácsföldő parkjánál állanak meg.*

— Alkalmi olcsó árak a *Fischer* áruházban. Jó minőségű fehér vagy színes férfi ing darabja 7 korona, egy nyulszőr kemény kalap 7 korona, fekete finom edelweis harisnya 250 korona, gyermek patent és cérna harisnyák 150 koronától 3 koronáig. Megérkeztek a gyönyörű matröz sapkák és leányka kalapok 3 koronától 7 koronáig. Egy férfi vagy női nyers selyem ernyő 8 korona. *Fischer Nagy Áruház.* 1727

— Nagy Géza, az aradiak kedvelt fotográfusa, szabadságra haza érkezett. Szabadsága idejének tartama alatt a felvételeket személyesen eszközölte. 2668

— Harisnyákat, tojást szappanokat, kefeárut, arzenyeket, reticülőket, dohánytárcákat, kiváló minőségben árusít *Grünwald és Moskowitz* cég Aradon, *József tőherceg-utca 1. szám alatt* (Városházával szemben.) 2025

— A szőlősgazdáknak a harctéren a katonáknak nagy loss az öröme, mert bőven terem bor és gyümölcs, amióta *„Peronoszpora”* ral permetezik a szőlőket és a gyümölcsöket. Utalunk lapunk mai hirdetésére. 2052

— Gyermek-kocsik, gyermek-zsákok csak *Fischer* nagyáruházában 10 koronától 150 koronáig.

— *Underwood-gépiró* és *gyorsíró* iskolai *Zutter* és *Hollós* cégnél, főpostával szemben. Ugyanott irasmunkák és sokszorosítások a harctéren a katonáknak. 2007

Az orvos-herceg kórházában.

(*Batthyány Stratmann László dr. három doktori diplomája.*)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 27.

A köpösényi kórház ambulanciás szobája előtt illedelmes csöndben várakoznak a betegek. Sápadt asszonyok, egyik-másiknak karján gügyögő gyerek, míg férfiak, öregek, főleg nehéz járással. Halkan beszélnek. Az orvost dicsérfélik háládatos szóval. Nem mind a faluból való, olyik a harmadik, negyedik községből jött ide.

Benn a szobában dolgozik az orvos. Egy-más után vizsgálja meg a betegeket, kikérdezi, biztatja, gyógyszerrel ir. Rengeteg a dolga. Most a háboruban különösen, nemcsak a hadikórházra átalakított kórház százánál több betegnek gyógyítását vezeti, hanem a hadba vonult körorvos dolgát is ő látja el fáradhatatlan lelkiismeretességgel.

Furesz ambulancia. A betegek mind ingyenesek. Egy se fizet. Pedig láthatóan sok a módos közülük. A szegény pedig még a gyógyszert is ingyen kapja mindjárt helyben.

— Isten fizesse meg! — ez az orvosi honorárium ebben a kórházban.

Az orvos negyvenöt év körüli, komoly, szelid nézésű férfi. A sok fáradtság meg se látszik rajta. Gondos szemmel vizsgálja a betegeket, csak egy-egy súlyosabb esetben néz föl, mintegy biztatást várva, a fehér falon függő feszületre... Ez az orvos eleven áldása, gyámoltja ennek az egész vidéknek. Ez az orvos *Batthyány-Stratmann László herceg.*

A körmendi hitbizomány a köpösényi uradalm ura a herceg. Herceg, mert őfelsége különös kegye a múlt évben a grófi rangból a hercegibe emelte és a *Batthyány-Stratmann* ketős családnévvél ruházta föl és nagy érdemeire való tekintettel főméltóságu címmel tüntette ki. A köpösényi nép azonban még ma is *László grófnak* hívja. Annyi szeretet és hűlia fűsődik már e névhez, hogy nem tudnának róla leszokni.

László gróf tizenhat évvel ezelőtt szerezte meg az orvosi diplomát a bécsi egyetemen, amelynek egyik legkiválóbb hallgatója volt. A vizsgáit is mind kiünntetéssel tette le. Ez a tudományos oklevél azonban nem az egyetlen, mely őt díszíti. *Batthyány-Stratmann herceg* emeleitől a filozófia és a zéna doktora is es okleveles gépész!

Mint orvosnak európai hírneve van. Elsőrangú sebész és szemész. Egész életét a tudomány és a jótékonyág szolgálatában töltötte. Az orvosdoktori cím elnyerése után hosszabb tanulmányutat tett Európában s minden híresebb kórházat, szanatóriumot végignésett. Főleg a kisebb kórházakat tanulmányozta nagy gondjával. Amit látott, tanult, azt mint eredményt itt Magyarországon megvalósította a köpösényi kórházban, amelyet saját költségén építtetett, berendezett és tisztelet és óta fenntart.

Vasráccsal körülvett nagy, téglalapú épület. A középső része emeletes, a két oldal szárnya földszintes. Az egyik szárnya férfi, a másik női osztály. Most mind a kettő hadikórház. Az emeletes részben vannak a műtők, orvosi dolgozó- és rendelő-szobák, laboratórium, Röntgen terem. A kórháznak két műterme van. Az egyik a septicus, a másik az aszeptikus műtő. A *Röntgen laboratórium* az első volt a

monarchiában, de ma is a legtökéletesebbek egyike. Amikor létesítette, a bécsi egyetemről oda jártak főlvételeket csinálni.

A kórtermek nagy ablakain dől be a napfény. Fehér ágyak. Tisztaság ragyog mindenütt. Az ágyakban sebesült és beteg katonák.

Külön szoba csak kettő van, az is egyszerű, de minden szükségességgel ellátva. A kórház mögött kert. A kert végén orvosi házak. Most az is hadikórház. Különálló épületben a halottaszoba és conterem. A háboru kitörésekor a herceg szonnal hadikórháznak ajánlotta föl kórházát s azóta állandóan százánál több katonát ápolnak benne.

Az orvosi felügyeletet maga a herceg végzi, néha két orvos is segít a munkájában. Ő maga operál. Az operációknál elsősorban felesége segítkezik neki. Amióta a körorvos is bevonult, a herceg a maga jóssántából látja el az ő teendőit is. Akárhányszor éjjel is fölkel és ment a beteghez.

A paraszt nép úgy bízik benne, mint a csodában, nem is menne más orvoshoz, mind csak a *László gróftal* akarja gyógyíttatni magát. Milliókat kötött már erre a nemes passzióra a herceg. Hadi jótékonycélra is milliókat áldozott. A gyógyszereket ő maga adja a betegeknek, akiket gyógyít. Csak a reumaszerű férfiaknak írja föl, hogy hol és milyen szert vegyen, mert hogy az a tapasztalata volt, hogy a szert másképp is elfogyasztják a jó torku atyafiak, mint kenegetére.

A herceg a legsúlyosabb operációkat végzi gyönyörű sikerral. E nyáron hirtelen vérmérgezésben súlyosan megbetegedett nem messzi birtokos sógorának, *Batthyány Tivadar grófnak* leánya, *Lili grófnő*. Gyors beavatkozásra volt szükség. A gróf leánya megmentéséért a herceghez fordult, aki a kórház egyik szobájába vette föl unokahúját és megoperálta. Az operáció fényesen sikerült s a grófnő életben maradt és teljesen gyógygyult.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

N. N. Panaszos levelére csak azt mondhatjuk, amit már igen sokszor ismételtünk: névtelenül beküldött magántermészetű panaszokat nem közölhetünk. Ezen az alapon az sem változtat, hogy ha azt igéri, hogy a közlés után beküldi a cikk árát. A jogos panasznak nincsen ára, de nem alapíthatjuk meg a panasz jogosult, vagy alaptalan voltát, ha nem tudjuk: ki panaszokodik.

M. J.-né. Sorajegy kérdéseire a jövő héten válaszolunk.

Flamenwerfer. Kérését nem tudjuk teljesíteni, mert az ilyen ajándékokat még a háboru első évében eltiltották.

G. L. Marosmonyóró. Az ilyen jövődőlésekről nehéz véleményt mondani. Legalább is előre nehéz. Majd, ha a megjövendölt napokon túl leszünk, akkor elváltik a jóslat értékes volta. Hogy feledésbe ne menjen, e helyen feljegyeztük, hogy az őm jövődőlése szerint „június 11. vagy 12-én megindul a rettenetes nagy lavina, amely tizenhárom napig fog tartani és a tizennegyedik napon megkezdődik a békétárgyalás. Hasonban a mindenható gondviselés másképp határozna; akkor szeptember 5—8-ig megindul a viszonzó hasonló lavina és a reakcióvesztés tizennégy nap alatt megindul a békétárgyalás”. — Ha így lesz: senki sem beszélhet benne, hogy a jóslat jó volt.

Érdeklődő. Múlt vasárnap esem a helyen válaszoltunk a kérdésre és megírtuk, hogy az el-

A védjegy.

„MODIANO CLUBSPECIALITÉ szivarkahüvelyek.“

Figyelmeztetés! Minthogy hasonló megjelölésű hüvelyek kerültek forgalomba, tisztelettel figyelmeztetem a cigarettázó urakat, hogy a Modiano-féle Clubspecialité hüvelydobozokon mindig rajta a „védjegy“:
Halász Ferenc
 az újságot olvasó és cigarettázó ur. — Kapható minden jobb tőzsdében. 6905
 a Modiano-gyár vezérképviselője.

helyezés megtörtént, az itt maradás érdekében azonban a város vezetősége nem tehetett lépéseket, mert előzetes tudakozásoknál meggyőződött, hogy nem lehet változtatni a dologon. A vadászok tudomásunk szerint legközelebb már végleg el is mennek.

V. A. Sz. Tudomásunk szerint, Gálbory József táblabíró Nagyváradon van.

Katona. Nem kételkedünk benne, hogy önnek van igaza. A derék aradi közrendőrből nem lett „zászlós“, akár mekkora betűkkel is nyomtassák ezt le róla. Az aradi rendőrt — mint már nemrég egy nagykanizsai kollégájával megtörtént — tisztelhettesé léptethetik elő vitézsége elismeréséül. A tiszthelyettesi rangot a háború alatt kreálták az őrmesterségig már eljuttott különösen vitéz altisztek számára. Zászlós természetesen csak további tiszt előrehaladásra kvalifikált katonából lehet. A derék közrendőrből tehát csak a rendőrség buzgó aradi tisztelője csinált zászlóst — tévedésből. A másik helyen pedig szóról-szóra — utánna tévedtek.

Ügyvédi diploma. 1. Az oklevél megazerzését az új törvény megnehezítette. 2. A kértelt egyén oktató előadást tarthatna az ügyvédi tisztességtelenségéből. Őt ugyanis különböző bűnök miatt megfosztották az oklevelétől. 3. Egykori kartársai nem érintkeznek vele. 4. Megvetett ember gyanánt irnoki munkával tengődik. 5. Az a tény, hogy valakit a törvényszék siklásztás miatt nem ítél fegyházra, még nem jelenti, hogy az illető nem követte el a vádbeli cselekményt.

Tót leány 28. Ne vegye észre. Hírheft uzsorásokkal felesleges vitákozni. A társadalomból kiközösített, kizsárolt diplomás „ur“ és az uzsorás megfelelő társaságot nyújt egymásnak.

MULATSÁGOK

(=) Előzetes jelentés. Az Aradi Munkás Otthon V. Bizottsága június hó 11-én, Pünkösd első napján este 8 órakor a kulturpalota dísztermében nagy műsoros ünnepélyt rendez a Munkás-Otthon hadbavonult tagjai jithonmaradttosalládjának javára. Műsor után tánc.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NESTLÉ FÉLE
CSESEMŐK GYERMEKLENYEK
 gyermekek és lábadozók legjobb táplálékja gyomor- és bélbetegségek után.
 Mindenkor kapható.
 Próbadozást és tanácsos orvosi könyveinket a gyermeknevelésről díjlanul küld a Nestlé-féle gyermekleves társaság. Wien I., Biberstrasse 3/a. 7066

Steckenperd-
 liliumtejszappan

Bergmann & Co. cégtől Tetschen a/Elbe.
 egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvendő széplő ellen való elismert hatásánál fogva a bőr- és szépség gondozásában való fölülmulhatatlanságáért. Ezernyi elismerőlevél! Sok legnagyobb kitüntetés! Bevásárlásnál óvatosság! Figyeljen nyomtatékosan a Steckenperd védőjegyre és a cég helyes nevére! Darabja 1.50 koronáért kapható gyógyszerárakban, drogériákban, illatszertüzletekben stb. Hasonlóképpen kitűnő Bergmann Manera liliumkrémje (80 fillér egy tubus) kitűnő szerzői kezek gondozására.

Uj könyvek.

* Vidám Könyvtár. Két aktuális új füzet jelent meg a Vidám Könyvtárból, amelyen Tábori Kornél szerkeszt a legaválóbb magyar írók közreműködésével. Az egyiknek címe: Katonák (A királytól a kövitézig) a másiké: Kaszárnya és harcér. Csupa finom humorú anekdota, közte sok: ismertnevű személyekről, a tén egész csomó vidám ölet, a fronton megtörtént vig eset, gondosan válogatott história a derűnek munitiók raktárából. Az érdekes és üdítő vigságu füzetek ára egyenkint csupán 40 fillér s az összes jobb könyvesboltokon kívül a vasuti állomások árusító helyein is kaphatók.

* A hadiállapottal összefüggő kihágások. A hadiállapot és az ennek folytán rendezésre szorult, változott viszonyok, — miként ismeretes — a közigazgatási hatóságokat nehéz feladatok elé állították, mert hiszen a határain megtámadott állam belső életének, igazgatásának zavartalan menete, a hadsereg ellátásának és teljesítőképességének biztosítása a közigazgatás vállain nyugszik. Valló István dr. Győr város tb. jegyzője és Krisztofóvich Antal Győr város rendőrfelügyelője egy kézikönyvet adtak ki melyben a hadiállapottal kapcsolatban kiadott kihágásokat megállapító és büntető rendelkezéseket tartalmazó kormányrendeletek egyszerű csoportosításban és könnyen áttekinthetőleg összegyűjtötték, felülölve az egész érvényben levő anyagot. A könyv. ára 3 K. és a Győri Hírlap nyomdavidárait Győr címtől rendelhető meg.

* Háborus idők imádságos könyve. Hadbavonult katonák és azok családai számára. Írta Sántha Károly. Debrecen 1916. Hegedűs és Sándor könyvkiadóhivatala. Ara vászonkötésben 1 korona 20 fillér. A kis könyvecske tartalma: Először is közli a költő-papnak „Imádkozzál“ c. remek versét, azután az urí imádságot és apostoli hitformát. Hétköznapi és vasárnap (reggeli és esteli) imádságok, a hadbavonultak imái, a családtagok imádságai háboruban levő kedveseikért, a hazáért. Több ének zeng a katonák gyászintézetére és temetésére, valamint az ünnepnapokra. Legvégül találjuk a békekötéskor mondandó imádságot, himnust és a szöveget. Az imádságok nemcsak alkalom és számszerint kielégítők, hanem tartalom és minőség tekintetében is szíveshez szölk, erre biztosítják a Sántha Károly neve és értékes írói működése.

NYILTER.

(Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget)

zöldszemű ember

Legjobb zöld ital
NATIONÁLE
GLASSHÖRLER
 SAVANYUVIZ
 9331

APOLLO
 SZINHÁZ

Május hó 28-án, vasárnap:

Wiener Kunst film remek felvétele:

A MI
 PEZERVISTÁINK

Nagy háborus történet 4 felvonásban.

Zenét írta:

Ziehrer C. M.

Rendezték: Kolm és Fleck. Főszereplők: Haid Eéme és Rhoden Hans.

Legolcsóbb élővirágok.

özv. Laczina Vencelné kertészeti telep Török Gábor-utca 7. — Telefon 692

Ajánlok a nagyérdemű közönségnek a nyári idényre levágott és cserepes virágokat, izléses alkalmi és sircsokrokat és koszorukat a legnagyobb választékban gyors és csinos összeállításban. A nagyérdemű közönség nagyrabecsült pártfogását kéri kiváló tisztelettel: 2238

FOG- tömések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színevel azonos porcellánból.

FOG- koronák, hidak, egész fogszorok szájpádás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból.

FOG- kövek előváltása, fogak fehérítése és hibás fogszorok átalakítása, valamint javítása.

FOGHUZÁS. Tízéves éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a legismertebb fogszpecialistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legtekélyesebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessenek.
Telefon 10-11. szám.

JACOBI GYULA vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17.

Ziffer és Hollós

Weitzer János-u. 11. (főpostával szemben.)

UNDERWOOD

azonnal és állandóan látható írású amerikai írógép.

ROTARY CYKLOSTYLE

önműködő sokszorosító gép,

Edison-féle diktálógép.

Üzemkellék

az összes rendszerű író-számoló- és sokszorosító-

Gyors- és gépiró szaktanfolyam.

géphez, oszakis elsőrendű minőségben.

COPYNG OFFICE

írású és sokszorosítási munkák vállalása.

Javitó műhely

minden rendszerű író-sokszorosító- és számoló gépek részére, a legjutányosabb árban jótállás mellett.

Használt írógépek

eladása és kölcsönözése.

AMERIKAI IRODABUTOR.

Szőlősgazdák

figyelmébe!

Ajánljuk alantí szőlő gazdasági cikkeinket:

VINACID

kitűnő kékkő pótló szer, peronospora ellen a szokásos permetezésre.

Kristály kénzó,

levél peronospora és oidium ellen, — a permetező lében oldva, nagy sikerrel használják.

Antisporin,

fürt peronospora és oidium ellen, biztos hatása. A gyümölcsök permetezésére fusciladium és egyéb gomba betegségek ellen is a legjobban bevált szer.

Kénmáj,

fürt peronospora ellen, permetezésre sok helyen használják.

Rafia la. mayunga

szép fehér hosszú szálú, erős minőség.

Megrendelések gyorsan és a legpontosabban teljesítetnek, mindenkor a legjutányosabb napi árakat számítjuk.

VOJTEK és WEISZ, ARAD

szőlőgazdasági cikkek szaküzlete

Sürgöny-cím: Vojtek és Weisz Arad. Telefon szám 147.

Kovács Soma és Társa, Arad

gép- és műszaki áruk gyári raktára.

Gép-, motor- hengerolaj, gépkenőcs, faggyu, bőr- és szövött szijak, zsák, ponyva, dobsin, rétegfém, szerszámok, locomobilfecskendők, kutak, szivattyúk, legolcsóbb napi áron.

Árverési hirdetmény.

1916. évi június hó 8-án délelőtt 8 órakor az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Zálogosztályában az alábbi számn és 1915. évi február hó 28-ig lejárt ékszer, briliáns, arany, ezüst, férfiruha fehérmű, vászon, browning, varrógép, kerékpár, toll, cipő, stb. tárgyak a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fognak árverestetni.

Arany, ezüst és briliáns tárgyak számai:

2608 6720 41936 44779 44892 45582 46311 47690 8101 270 276 389 379
445 449 465 477 480 517 522 654 838 858 876 896 924 968 989 1011 1045
1046 1147 1181 1194 1206 1215 1285 1805 1808 1880 1878 1882 1402
1408 1412 1486 1495 1552 1706 1748 1843 1882 1897 1972 2060 2098
2224 2250 2260 2278 2277 2402 2484 2580 2610 2621 2682 2687 2790
2800 2832 2904 3040 3081 3086 3206 3221 3265 3424 3478 3479 3526
3529 3590 3618 3620 3681 3686 3694 3705 3706 3716 3742 3775 3794
3816 3825 3881 3964 3974 3982 4002 4018 4125 4180 4255 4395 4448
4459 4501 4549 4577 4597 4615 4691 4752 4828 4880 4846 4884 4912
4984 4974 5019 5049 5151 5152 5194 5218 5294 5406 5585 5588 5540
5541 5549 5647 5684 5707 5717 5780 5755 5776 5876 5880 5892 5909
5918 5912.

Egyéb Ingók számai:

43120 46158 228 229 240 512 628 780 1066 1183 1200 1512 2088-2138
2818 2396 2422 2440 2485 2545 2578 2889 3228 3242 3299 3320 3519
3670 3675 4282 4386 4518 4839 5339 5489 5567 5782 5982.

Arad, 1916. május 20.

2724

Az igazgatója.

üzleti, anyagcsereforgalmi-bántalmaknál és gyermekeknel

LIPIK 64 C° radióaktiv jódos hév- és iszapfürdő

felülmúlhatlan gyógyhatásuak

Oszes intézmények üzemben. Prospektus kívánatra.

6899

Fürdőigazgatóság.

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécsben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy helyben: Luther Márton-utca 1. sz. a. 4-ik em. egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtőtermet** nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelom betegemet, oghuzás teljes érzéstelenítéssel (fagyasztás útján.) Aranyhidak, aranykoronák, mindennemű kauszok fogazatok, azápadlás nélküli és légkorrával. Arany, szél, amalgám, porcelán és cement tömések (plombák), mészékek díszabás mellett készíttetnek. Belső partfogását kérve tisztelettel **Móhr Jeannetta**, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: d. a. 8-12-ig, d. a. 2-7-ig. Vidékiek 24 óráig belüli kiutaztatás. 1874

Gyufa-eladási árak

vasárnap, 1916. május 23-tól kezdve az alanti cégeknél

Svéd gyújtók	K 3.10, 100 dobozonként
Kénes gyújtók svéd dobozban	K 3.10 100 dobozonként
Kénes gyújtók csomagokban	K 4.25 100 csomagonként
Mikádó gyújtók és Rózsa szalon gyújtók	K 4.25 100 csomagonként

FELTÉTELEK

viszonteladónak kicsinyben:

a svéd gyújtókat	4 fillérenél drágábban
a kénes gyújtókat svéd dobozban	4 " "
a mikádó gyújtókat és a rózsa szalon gyújtókat	5 " "
a kénes gyújtókat csomagban	5 " "

nem szabad a közönségnek tovább eladni. Azon viszonteladó, ki a gyufákat fenti árnál magasabban árulja, kiteszi magát nemcsak az árdragítás veszélyének, hanem alanti cégektől gyufában kiszolgálva nem lesz.

Arad, 1916. május hó 23-án.

Éles Ármán, Nagy Farkas, Poillak József, Ehrenfeld Ignác, Hackel Gyula és Tarsa Ujarad, Färber Lajos, Guttmann Samu, Weiss Dávid és Fla, Theisz Miklós Ujarad.

Tessék ezt a hirdetést okvetlenül elolvasni! Aztán kívánni és megőrizni!

Akinek Budapesten valami elintézni való dolga van, forduljon teljes bizalommal a Nagy Lajos Irodájához. Budapesti lakcímeik közlése!

Asokat a vidékieket, akiknek Budapesten, a Miniszteriumokban, vagy bárhol is dolguk van és a fővárosban járatiak, elvezeti, kalauzolja a Nagy Lajos Iroda!

A fővárosba érkező uri családok, vagy magánosok részére — akik nem akarnak szállodába menni — ajánl uri családoknál lévő, szépen bútorozott, tiszta lakást!

Aki hirdetést akar feladni, elhelyezni, budapesti, vidéki, vagy külföldi hírlapban, az olvassa a Nagy Lajos Iroda hirdetési osztálya!

Igen jutányosan és izlésesen ír le íróképen a Nagy Lajos Irodájának gépiró, másoló és sokszorosító osztálya bármilyen írásmunkát!

Híntés bizalmas természetű magán- és családi ügyeket! Híntésügylet közvetítését intézi, de csak a legelőbb körökben és minden előlegess díjazás nélkül!

Hívallalja illetéktelen kereskedők, iparosok és magánüzemeltetők klegyestelését! Teljesen díjtalanul nyújt felvilágosítást eseteti hőcselek hazas állításon ügyében stb.

Képponti iroda: Budapest, VII. Thököly-ut 46. Alapított 1900-ban. Minden levél egy cimszondó: Nagy Lajos Irodájának Budapest, Thököly-ut 46. Válaszbélyeg küldendő!

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű véréképző gyógybor, vérszegények, láb-badazók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a ehinin- és vas nagy gyogyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerősítő szer, linom fűszeres ízű, ason-gító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegek részére és ott, ahol a condurongó kéreg járvalva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulaj-donságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 80 fillér.

Kapható a készítőnél:

Rozsnyay Mátyás gyógy-szertárában Arad, Szabadság-tér.

„Sanitas” sanatorium

Fizikális-dietetikus gyógyintézet (dr. Lahmann mód-szere szerint). Versecz-Délmagyarország.

Főidény: **Május 1-től—október végéig.** — Igazgató orvos: **Dr. Méhes Lajos.**

A sanatorium a hegység alján fekszik, gyönyörű park közepén, a modern higiénia legszigorubb követel-ményeinek megfelelően berendezve. Kitünő gyogyered-mények. Prospektus kívánatra.

2597

Az igazgatóság.

Szőlőgazdák figyelmébe!

Egyedül a „PERONOSZPOR” helyettesíti a rézgálicot.

A „Peronoszpor” évek óta használják a szőlőgazdák. A „Peronoszpor” összetétele kitünő, ered-ményt mutatott föl. A legelőkelőbb szőlőbirtokosok ajánlják. Rengeteg elismerő levél és sürgöny bárki-nek rendelkezésére állanak. Egy kiló „Peronoszpor” kell 100 liter vízhez. Egy kiló „Peronoszpor” ab Budapest 2 korona. Használati utasítással, 10 kilós próbaesomagot utánvét mellett szállít: 2052

a „PERONOSZPOR” Vezérképviselő Budapest, VII., Damjanics-utca 30. sz. Viszonteladónak engedmény!

Apró hirdetések.

ÖZLETEK.

Nagy vevőkörrel

vegyeskereskedésem azonnal átadó, melyet rokkant katona vagy nő is vezethet, biztos megélhetést nyújt. Cím a kiadóban. 2720

Eladó

egy jömeneteli iparvállalat gépekkel felszerelve, nagy munkakörrel, a vállalt munkák átadásával. Tudakozódni az ipartestületi jegyzőnél. 2731

Elsőrendű

vállalat betegség miatt 26.000 koronáért eladó. Szakértelem szükségleten. Bővebbet Trombita-utca 16. sz. 2748

Kávémérés

esetleg konyhához, augusztus elsőre szabad kézből kiadó. Háztulajdonosné, Szent Pál-utca 12. 2484

Vidéken

egy biztos megélhetést nyújtó szatócüzlet, trafik és italmérési joggal, román ajku községben, betegség miatt azonnal átadó. Cím a kiadóhivatalban. 2707

Egy igen jóforgalmu

sörözősarnok és étterem, italmérési engedéllyel, azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2567

INGATLAN.

Egy utcai telok

szép gyümölcsös kerttel, jutányos árban eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2749

Belvárosban

lévő két utcai fronttal bíró, 6 lakásos földszintes lakóház, szabadkézből 22.000 koronáért eladó. Bővebbet Kelemen-téri Szerbpalota I. emelet 6. 2737

Két jókarban

lévő földszintes ház, Belvárosban eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2781

Eladó

József főherceg-ut 17. szám alatti bérház. 2746

Veszek házat,

hol gáz- és vízvezeték bevezethető. Részletesen körülírt ajánlatot „Műhelynek alkalmas” jellegűre a kiadóba kérem. 2744

Edelspacher-utca 11. sz. ház eladó. 2533

Eladó

Csernovics Péter utca 22-23. sz. ház. Bővebbet a 28. szám alatt. 2614

Modern ház

a belvárosban, egy kisebb és egy nagyobb lakással, nagy gyümölcsös és veteményes kerttel, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2387

Kossuth-utca 46.

Vécsey-utca 7. és Schweidel József-utca 1. szám alatti adómentes bérházak, szabad kézből átadók. Ugyanőkök díjaztatnak. Bővebbet Varga cukrász, Szabadság-utca. 2744

KÖLÖNFÉLE.

Fuvarozást

elvállal Herstein C. Árpád-tér 4. Telefon 261. 2725

Helaoit.

A legártalmatlanabb arcszépítő és finomító. Izadó, fényes, zsiros, atkás (mitesseres) arcot naponta ahányszor szükséges, gyaputra öntött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehelet finomságu harmattal volna bevonva. Az atkák pár nap alatt elmúlnak. Ára 1 korona. Dr. Földes és Hehs piperezsappar és vegyészeti gyára Aradon. Tűz mellett ne használjuk. 12

Menthol sóboraxos.

Tiszta, egészséges, zamatos, erősítő, edző, hűsítő, frissítő, fertőtlenítő és fájdalomnyhító hatású. Ára 50 fillér és 1 korona. Hehs Gyógyszertár, Földes Gyógyszertár. 12

Tyukszem

és minden bőrkeményedés ellen biztosan ható szer Hehs Gyógyszertár tyukszem tapasz. A legmegrögzöttebb tyukszem a tapasz párnapos használata után leválik, a gyötrelő fájdalom azonnal megszűnik. Ára 50 fillér, Hehs Gyógyszertár, Földes Gyógyszertár Arad.

11845—1916. kh. sz.

Hirdetmény.

Goldschmidt Miksa és Lengyel Sándor aradi lakosok a Boros Beni-tér 23. sz. a. telkén egy villanyüzemű olajmalom felállítására telepengedély iránt folyamodtak. Az 1884. évi XVII. t.-c. 27. §-a értelmében a telep helyszín tárgyalására határidőül folyó évi június hó 6. napjának d. e. 11 óráját kitűzöm és arra az érdekelteket ez uton is meghívom, azon figyelemzetéssel, hogy a telep helyszín és tervrajza, valamint az üzem módjának leírása a kapitányi hivatal ipartügyi osztályánál folyó évi június hó 6-ig, mindenkor a hivatalos órák alatt betekinthező s a netáni észrevételek ugyanott írásban, élőszóval pedig a helyszíni tárgyalás alkalmával megtehető, mert amennyiben ilyenek nem emeltetnének, s ha köztekintetek gátolag fel nem merülendnek, a telepengedélyt az idézett törvény 30. §. rendelkezéséhez képest kifogom adni.

Arad, 1916. május hó 22-én.

Grota, a. k.
Közpályás.

2763

1554—1916. sz.

Hirdetmény.

A tótvárad körjegyzőségben a jegyzői teendőikben különösen az adóügyekben jártas egyén, azonnal alkalmazást nyer. Havi fizetése 150 korona, és adó végrehajtásoktól megfelelő díjazás.

Okleveles egyén beválás esetén, a segédjegyzői állást elnyerheti.

Ajánlatok okmányolandoók, az első személyesen jelentkező azonnal alkalmaztatik.

Tótvárad, 1916. évi május hó 24-én.

Tömütia Vazul,
közigazgató.

2757

As angol

fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs—Földes-féle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment, ára 2 korona. Földes Gyógyszertár, Hehs Gyógyszertár. 12

Magyar- és Csiky Gergely-utca sarkon

60 év óta fennálló, újonnan épült modern

vendéglői helyiségek

augusztus 1-20 betegség miatt

átadók.

Kitűnő hely fűszerüzlet és vendéglőnek, kávéháznak, mosinak is.

Esetleg házzal együtt eladó.

Ertekezhetni lehet a háztulajdonosnál, ugyanott a házban. 2747

Gépolajok,

Gépfaggyú,

Kocsikenőcs,

Kőolaj,

Szappan,

Gyertya,

Gyufa,

Szóda,

Keményítő,

Raffia

állandó nagy raktár.

Hubert József

Arad, Szabadság-tér.

Telefon 262. sz. 2020

Kristályszóda

kis- és nagyobb mennyiségben kapható:

Vojtek és Weisznál Aradon. 2710

„Matteine“

poloska és molyirtó vállalat Arad, Boros Beni-tér 1. szám. Telefon 10-43.

(Gyógyászati Felhasználás)

Elvállal teljes bérházak, szállodák, intézetek, nagyobb magánlakások féreg elleni biztosítását csekély évi bérért. — Poloskák és ezek petéinek végleges kiirtását egy évi jótállás mellett. A tisztítandó szobákból sem a butorokat, sem semmi más nem távolíttatik el s így az irtási munkákat a háztartásban semmi kárt, vagy zavart nem okoz! 2811

Ertesítés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy Aradon, Weitzer J.-u. 15. sz. alatt május hó 15-től kezdve

fehérnemű-varrodát nyitottam.

Elvállalok mindennemű női, férfi- és gyermekkelengyékot, valamint javításokat jutányos árk mellett. Kérem becses pártfogásukat, kiváló tisztelettel

Szabó Erzsébet,

fehérnemű varrodó. 2524

Aranyat

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy beoszerél; ugyszintén régiségeket vesz és elad

Losonczi Lajos

órás és ékszerész üzlete ARAD, Szabadság-tér. Telefon 264.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható.

Minden szó 6 fillér. Vastagabb betűkkel 12 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 80 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

"Tavaszi"

vasárnap délután 5 órakor a vásáros előtt. Ismertető jel piros rózsza mindkét részről „Séta partner”. 2727

ALKALMAZÁST NYER.

Gyakorlott

gép-ázmálmiró kisasszony iródnakban, június 1-én felvétetik. Grünwald és Moskovitz. 2734

Ház mesternak

felvétetik tisztességes hárszár, lakás, fűtés és fűtővel. Cím a kiadóban. 1967

Mindenes

leányt keresek azonnali belépésre. Szemesóné, Dobó-u. 2. ajtó 8. 2758

Egy mindenes

főzőnő, azonnal felvétetik vidékre. Jelentkezések Jankovits, Forray-utcai üzletében. 2755

Keresek

malmomba állandó állásra bármilyen belépésre kis családú, hadmentes, vizsgázott fűtőt, vagy lokomobil kezelőt. Személyes jelentkezést kívánok. Schlinger Samu, Kisjenő-Erdőhegy. 2733

Keresek

egy ügyes kiszolgáló kisasszonyt, vagy asszonyt. Hasonló szakmában jártást előnyben részesíték. Közelsébet: Fischer Mór, üveg, porcellán, diszmitáru kereskedőnél. 2742

Két elárulitónőt

június 1-re, esetleg azonnal belépésre keresek, kik a féril divat, diszmit- és játékarukban jártassággal bírnak. Színházi Versenybazar Arad, Szabadság-tér. 2756

Fűtő- és csemegé-

üzletben gyakorlott kiszolgáló leányt keresek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2670

Középiakolát

végzett intelligens leány, kezdő-fűtővel gyógyszerári alkalmazást nyer Földes Kelemen gyógyszer-tárában. 2697

Egy jóerközlő fi

tanulónak felvétetik Wild Ferenc cukrászdában. 2716

Jó családból

való fi tanulónak felvétetik. Gábor Miklós, Salac-u. 2618

Deutsches fraulein

mit guten zeugnissen zu einem Kinde gesucht. Adresse in der Administration. 2696

Egy középkorú mindenes

kerestetik vidékre, ahol állandó, jó alkalmazást talál. Cím a kiadóhivatalban. 2711

Egy jóerközlő fi

teljes ellátással tanulónak felvétetik Sáfrán Emil fűszerüzletében. Gyorokon. 2712

Könyvkötő leányok, valamint tanuló leányok felvétetik az Aradi nyomdászgyárban. Gyorokon. 2712

Nyomdász-tanulónak

felvétetik két fi, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

ALKALMAZÁST KERES.

Egy gépész

cséplésre, esetleg fűtőnek ajánlkozik. Cím a kiadóban. 2748

Egy fiatal fűszer-

és csemegé kereskedő segéd, azonnali belépésre alkalmazást keres. Cím a kiadóban. 2754

Két vidéki

kezdő kereskedelmi tanfolyamot végzett leány menne gyógyszer-tárba, esetleg pénztárnoknői vagy más irodai munkára is lakással együtt. Megkereséseket kérünk „S. R. Makó, Révay-u. 2. sz. 2739

Perfekt

gyors- és gépirónő ajánlkozik helyben, esetleg vidékre is. Cím a kiadóban. 1970

Intelligens

kisasszony, ki a német nyelvet jól bírja, irodában, vagy üzletben alkalmazást keres. Vidékre is előnyös teljes ellátással. Cím a kiadóhivatalban. 2745

LAKÁST KERESNEK.

Keresek

két vagy három szobás lakást azonnal, vagy augusztusra. Ajánlatot a „Gondos lakó”-nak a kiadóhivatalba kérek. 2736

KIADÓ LAKÁS.

Azonnal kiadó

utcai butorozott szoba, villanyvilágítással. Wesselényi-u. 15. 2741

Kényelmes

4 szobás földszintes lakás augusztus 1-re kiadó. Lakásnyilvántartási Iroda Deák Ferenc-u. 8. Díjazás csak bérbevétel esetén. 1966

József főherceg-ut 13. számu házban első emeleti lakás 3 szoba, hozzátartozó mellékhelyiségekkel augusztus 1-ére kiadó. Bővebbet a házmesternél, vagy Bam-utca 1/a, a tulajdonosnál. 2609

Nagy Sándor-utca 7. alatt

egy első emeleti modern erkélyes háromszobás utcai lakás, összes hozzátartozókkal, augusztus 1-ére jutányosan kiadó. 2676

Junius 1-re

2 elegánsan butorozott szoba, esetleg kert használattal, kiadó. Lakás nyilvántartási Iroda Deák Ferenc-u. 8. Díjazás csak bérbevétel esetén. 1961

Kétszobás lakás

mellékhelyiségekkel azonnala kiadó Purgly Lajosné-utca 98. (volt Demeter-u. 35.) Bővebbet Piskótagyár gr. Tisza István-ut 28. 1835

Azonnal kiadó

Petőfi-utca 10. számu házban I-6 emeleten egy 5 szobás utcai erkélyes, III. emeleten 5 szobás utcai erkélyes lakás, (ebből 2 szoba alberletbe adható) a III. emeleten egy 8 szobás udvari lakás. Minden lakáshoz, a legmodernebb mellékhelyiségek tartoznak. Bővebbet ugyanott a házfelügyelőnél. 244

Három utcai,

4 udvari szobából álló lakás Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnala kiadó. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Kerekek megvételre

egy jókarban levő gyermekkoszt. Acené, Kálvin János-u. 32. 2751

Részkenpor

kapható Färber Lajos cégnél. 2491

Egy jó állapotban

levő használt rakette megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 2738

Egy leányszoba butor

jutányosan eladó. Minorita új épület III. em. ajtó 6. 2735

Baromfivész elien

biztos szer kapható Wajdits gyógyszer-tárban, Ferenc-téri közpórházzal szemben. K. üveg 1 kor. 50 fillér, nagy üveg 2 kor. 50 fillér. 2722

Eladó

egy új állapotban levő könnyű hintó, egy kisebb gazdasági kocsi és egy pár teljesen új lószerszám Löffler Jenőnél, Mezőhegyes. 2730

Széktűvirágot

(kamillát) minden mennyiségben vesz Holló Géza kereskedelmi irodája Temesvár—Józsefv. Hunyady-ut 14. Telefon Interurban 11—31. Sürgőnyeim: „Holló G.” Megminta-tázzott ajánlatokat kérek. 2714

Hárs I-6 rendű

Mayunga és Tamatave kapható kis és nagy mennyiségben Pollák József cégnél. 2650

Cirok seprő

kapható Färber Lajos fűszerkereskedésében. 2094

Diót

minden mennyiségben, esetleg avas árut is vesz Holló Géza kereskedelmi irodája Temesvár, Hunyady-ut 14. Telefon Interurban 11—31. Sürgőnyeim: „Holló G.” Megminta-tázzott és árral ellátott ajánlatokat kérek. 2713

Bosznai

száraz szilva kapható Färber Lajos fűszerkereskedésében. 2098

As új házirendről

alkotott szabályrendelet kapható Pichler Sándor papirkereskedésében és könyvnyomdájában, Szabadság-tér 1. Telefon 308. 611

Liptói turó,

Grolier sajt és vaj naponta kapható kis és nagy mennyiségben Pollák József cégnél. 2549

Hárs

mayunga és tamatave minden mennyiségben kapható Färber Lajos fűszerkereskedésében. 2095

Vesszők

a legmagasabb árban uraktól levett férfi ruhát, mindenféle egyenruhát, valamint használt butort. Vidékre is megyek. Bialer Ignácz, Szent Pál-utca 12. sz. 229

Jókarban levő

használt Maros-comp eladó. Cím Gálfi Gábor, Gurazsáda. 2671

Iskolakönyveket

1/2 ár ráfizetéssel, jövő tanévbeli árcsereit, Décal Géza könyvkereskedő Forray-u. 2698

Kétkö-

pótló Mementhol kapható Pollák József cégnél. 2548

Dió- és cseresznye-öblöpök

egyenes, tiszta törzsűek 80 cm. vastagságtól feljebb megvételre kerestetnek. Selves ajánlatokat kér Wilhelm Herbatschek, Wien VII/3. 2613

Kék mák

kapható Färber Lajos fűszerkereskedésében. 2651

Bosznai,

2 drb hátsó, legprimább fiatal disznótól, szép pirosra fűtőre, eladó. Ára különként 9 korona. Cím a kiadóhivatalban. 2717

„Jou”

az ideális fehér váson és antilop cipőtisztító szer. Kis üveg 80 fill., nagy üveg 1 K. 10 fillér, kapható kizárólag a Cipőtősdében. 181

Muraközi ménis

két darab eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak külön birtok-kezelősége, József főherceg-ut 22. szám. 2285

Új butorhital!

Butorok a legjobb kivitelben kaphatók, hitelképes egyéneknek kölcsön és résszállítással szállítók Garai Károly bef. cég butorüzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 918